

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA
O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja je bil sprejet leta 2011 in spremenjen v letih 2012 in 2016 (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-10; v nadaljnjem besedilu ZSRR-2). Pri izvajanju zakona so se izkazale določene pomanjkljivosti, prav tako pa do sedaj ni bil dosežen skladen regionalni razvoj, saj so nekatere regije še v velikem zaostanku, kar ugotavljajo različne študije in analize (Poročilo o razvoju 2024, UMAR, Priporočila Sveta in analiza stanja v Sloveniji s strani Evropske komisije – v okviru Evropskega semestra 2024 itd.)¹, in sicer da se je približevanje Slovenije povprečni gospodarski razvitosti Evropske unije (EU) upočasnilo. Slovensko gospodarstvo ustvari manj bruto domačega proizvoda na prebivalca kot je povprečje EU, kar je posledica nižje produktivnosti. Še zlasti pereče so velike razlike v gospodarski razvitosti med Osrednjeslovensko regijo in drugimi slovenskimi regijami, ki se še povečujejo.

Evropska komisija v Poročilu o Evropskem semestru 2024 Sloveniji priporoča, da v okviru sprememb ZSRR-2 uvede strateški pristop k regionalnemu razvoju z opredelitvijo strategije regionalnega razvoja, pri čemer bi bilo treba pri pripravi strategije bolj upoštevati razvojne potrebe regij, večjo vključenost deležnikov (podjetij, nevladnih organizacij, občin in ministrstev) ter zagotavljanje stalnega in stabilnega vira financiranja regionalnega razvoja iz nacionalnega proračuna skupaj z različnimi vrstami podpore EU. Evropska komisija tudi predlaga, da bi v okviru sprememb ZSRR-2 regionalne razvojne agencije lahko imele bolj dejavno vlogo oziroma bi bilo njihovo sodelovanje v regionalni politiki intenzivnejše.

Poročilo o regionalnem razvoju 2018–2022, ki ga je pripravila Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo,² je del sistema spremljanja uresničevanja štirih splošnih ciljev regionalne politike v Sloveniji v obdobju 2021–2027, ki jih opredeljuje dokument Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027. Ne glede na majhne spremembe v razlikah med regijami v obravnavanem obdobju je razlika v stopnji gospodarske razvitosti, merjene z BDP na prebivalca, med najbolj uspešno regijo (Osrednjeslovenska) in najmanj uspešno (Zasavska) več kot 2,5-kratna in se je po letih postopnega rahlega upadanja v letu 2021 opazno povečala. Povečuje se tudi stopnja delovne migracije med regijami, pretežno na račun vsakodnevne vožnje na delo v Osrednjeslovensko regijo, kar dodatno nakazuje na proces centralizacije. Prav vsaka regija se sooča tudi z velikimi izzivi na vsaj enem področju kakovosti življenja, pri čemer še posebej zbuja skrb regije z velikim številom področij s slabim stanjem ob sočasnih neugodnih trendih.

Statistične regije z izjemo Osrednjeslovenske v BDP na prebivalca zaostajajo za evropskim povprečjem in tudi nekaterimi sosednjimi regijami v drugih državah.

Tabela 1: BDP na prebivalca v standardih kupne moči (EU=100), v % (BDP p.c. v SKM)³

¹ PRIPOROČILO SVETA o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih proračunskih politikah Slovenije (COM (2024) 624 final in priloga Delovni dokument služb Komisije – Poročilo o državi – Slovenija 2024 spremni dokument k Priporočilu za POROČILO Sveta o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih proračunskih politikah Slovenije (SWD (2024) 624 final)

² objavljeno na spletni strani gov.si: Porocilo-o-regionalnem-razvoju-2018-2023_oblikovano.pdf.

³ UMAR, Poročilo o razvoju 2024, str. 137:

https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2024/slovenski/POR_2024_01.pdf

Tabela: BDP na prebivalca v standardih kupne moči (EU=100), v %

	2000	2005	2008	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Cilj SRS za 2030
Slovenija	81	89	91	83	84	86	87	89	89	90	90	91	100
Vodilne inovatorke	131	130	130	126	121	123	123	121	121	125	124	122	
Nove članice EU (od leta 2004 naprej)	48	54	61	68	68	70	72	74	78	77	78	82	
Višegrajske države	53	59	64	73	72	73	74	76	79	79	80	80	
Avstrija*	133	130	127	131	130	127	127	126	125	122	124	123	
Italija*	122	112	108	97	99	98	97	97	91	95	97	97	
Nemčija*	121	120	118	121	125	121	121	121	123	119	117	115	

Vr. Lurostat (2024); izračuni UMAR. Opomba: vodilne inovatorke so Švedska, Finska, Danska, Belgija in Nizozemska; * tri gospodarsko razvitejšje države, s katerimi je Slovenija močno gospodarsko povezana: višegrajske države so Češka, Slovaška, Poljska in Madžarska.

Kot izhaja iz UMAR-jevega Poročila o razvoju 2024, je leta 2022 med slovenskimi statističnimi regijami evropsko povprečje presegla le Osrednjeslovenska regija (za 31 indeksnih točk), ponovno pa je vrzel do evropskega povprečja najbolj povečala Posavska regija. Kohezijska regija Zahodna Slovenija je za devet indeksnih točk presegla evropsko povprečje, kohezijska regija Vzhodna Slovenija pa je bila s 73 indeksnimi točkami evropskega povprečja še naprej med manj razvitimi. Zaostanek za evropskim povprečjem je najbolj zmanjšala Obalno-kraška regija (za 6 indeksnih točk). Glede na precejšnje zaostajanje večine regij se zdi razvojno dohitevanje evropskega povprečja izjemno zahteven dolgoročni cilj regij, zato za primerjavo navajamo tudi razkorak posameznih statističnih regij do sosednjih regij v drugih državah. Leta 2021 je Osrednjeslovenska regija po BDP na prebivalca presegala regijo Celovec–Beljak za tri indeksne točke, Goriška je zaostajala za italijansko Gorico za devet indeksnih točk, pomurska je bila na ravni madžarske Železne županije (Vas), za 7 indeksnih točk pa je presegala madžarsko regijo Zalo.

Tabela 2: BDP na prebivalca v standardih kupne moči (EU=100), v % (BDP p.c. v SKM) EU-27, Slovenija, NUTS-2 in NUTS-3⁴

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EU-27 držav (iz leta 2020)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Slovenija	83	83	83	84	86	87	89	89	90	90
Vzhodna Slovenija	69	69	69	69	71	72	73	74	74	73
Pomurska	57	57	56	57	58	59	60	62	61	62
Podravska	69	69	68	69	69	71	72	73	74	73
Koroška	67	67	67	68	69	71	72	71	70	70
Savinjska	76	76	76	77	78	79	80	79	80	80
Zasavska	49	47	45	45	45	46	47	49	48	48
Posavska	70	70	69	70	71	73	75	78	76	70
Jugovzhodna Slovenija	79	79	79	79	83	86	89	89	86	84
Primorsko-notranjska	59	60	62	63	62	63	62	62	64	62
Zahodna Slovenija	99	99	98	100	102	105	106	106	107	109
Osrednjeslovenska	119	118	117	118	120	123	125	129	132	131
Gorenjska	71	73	73	73	76	78	80	76	74	79
Goriška	76	75	76	77	79	79	79	78	79	80
Obalno-kraška	82	81	83	83	87	89	88	83	81	87

Računsko sodišče Republike Slovenije je v okviru revizije regionalnega razvoja za obdobje od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2017 izvedlo preverbo 4. člena ZSRR-2, ki določa, da so za načrtovanje regionalne

⁴ Vir: baza Eurostat, stanje na dan 11. 6. 2024

politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja pristojne država in občine. Ugotovilo je določene pomanjkljivosti ter podalo nekaj priporočil. Med drugim je ugotovilo, da:

- na nivoju države ni enotnega strateškega dokumenta, ki bi celovito urejal skladen regionalni razvoj, oblikoval ukrepe regionalne politike ter dal regionalnemu razvoju potrebno težo in ga posledično tudi učinkoviteje spremljal;
- strateški dokumenti različno naslavljajo tematiko regionalnega razvoja (nekateri sploh ne eksplicitno npr. Strategija razvoja Slovenije 2030 (SRS 2030), Partnerski sporazum in Operativni program 2021–2027) oziroma je neskladje med različnimi strateškimi dokumenti v zvezi s tem na nacionalni ravni;
- ni celostnega obravnavanja izzivov regionalnega razvoja na nivoju vlade, ampak se tematike oziroma izzivi obravnavajo parcialno. Sodelovanje med ministrstvi na področju regionalnega razvoja je relativno slabo, prav tako spremljanje vsebin politik različnih drugih ministrstev z vidika regionalnega razvoja in sredstev. Vlada je imela večjo vlogo na področju usklajevanja ukrepov različnih ministrstev na področju regionalnega razvoja le v okviru dogovorov za razvoj regij (DRR);
- da so bili prvi DRR-ji v obdobju 2014–2020 pretežno sektorskega značaja, torej da so vključevali projekte, ki so jih predlagala ministrstva in ne projektov, ki so jih predlagale regije. Postopek sklepanja DRR-jev je preveč zapleten, časovno zamuden in ne upošteva regionalnih razvojnih programov, saj je v finančni perspektivi omejen na financiranje točno določenih vsebin in ne dopušča financiranja regijskih projektov, ki so ključni za posamezno regijo in njen razvoj;
- spremljanje in vrednotenje regionalnega razvoja na ravni države ni celostno, podatki in poročila, ki so na voljo, pa niso nadalje obdelovani z vidika analize podatkov učinkov regionalne politike.

Navedene ugotovitve in pomanjkljivosti, ki jih je identificiralo Računsko sodišče pri reviziji izvajanja regionalne politike, naslavljamo tudi s spremembami ZSRR-2.

Trenutno veljavni zakon med ukrepe endogene politike uvršča ukrepe za obmejna problemska območja, ki obsegajo obmejne občine in občine, ki neposredno mejijo na obmejne občine. Zakon tako ne upošteva ostalih problemskih območij z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer ter jih z ukrepi razvojnih politik ni mogoče izboljšati. Regionalna politika se tako ne more hitro odzvati na potrebe in specifične v posamezni regiji in tako ukrepati z namenom zmanjševanja razlik med regijami.

Na nivoju države ni enotnega strateškega dokumenta, ki bi celovito urejal skladen regionalni razvoj, oblikoval ukrepe regionalne politike in dal regionalnemu razvoju potrebno težo ter ga posledično tudi učinkoviteje spremljal. Vsebine regionalnega razvoja so zgolj v manjši meri vključene v Strategijo razvoja Slovenije 2030. Trenutno na ravni strateškega dokumenta ni opredeljenih prioritet in usmeritev regionalnega razvoja, usmeritev za pripravo regionalnih razvojnih programov ter vrednotenja ukrepov regionalne politike. Zato je oteženo spremljanje in vrednotenje regionalne politike. Kljub temu, da ZSRR-2 že omogoča financiranje regijskih projektov iz integralnih sredstev, je glavnina financiranja usmerjena v izvajanje evropske kohezijske politike. Zdajšnja regionalna politika ni dovolj pregledna, institucionalna organiziranost na vseh ravneh pa ne zagotavlja uveljavljanja načel partnerstva in učinkovitega izvajanja zakonodaje. Medministrsko usklajevanje je nezadostno, delovanje posameznih resornih politik v regijah pa nepovezano in večkrat brez možnih sinergij.

Odsotnost institucionalne srednje ravni med državo in občinami otežuje oblikovanje sistemske organizacije srednje ravni, ki bi prispevala k hitrejšemu zmanjševanju razvojnih razlik med regijami. Regije so tiste, ki naj bi se ukvarjale z zadevami širšega pomena in presega zmožnosti občin in se kot takšne usklajujejo z državo. Sedanja organiziranost na ravni regije ne zagotavlja pravega partnerstva med deležniki na regionalni in nacionalni ravni.

Regionalne razvojne agencije (RRA) in druge razvojne institucije, ki na podlagi 18. člena ZSRR-2 opravljajo splošne razvojne naloge v regiji, so na podlagi odločb vpisane v evidenco RRA. Za programsko obdobje Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj (MKRR) in RRA skleneta pogodbo o financiranju splošnih razvojnih nalog iz 18. člena ZRSS-2. Pravne osebe, ki skupno opravljajo posamezne splošne razvojne naloge, so sopodpisnice pogodbe o financiranju splošnih razvojnih nalog. Po 21. členu ZSRR-2 je za trenutno finančno perspektivo sklenjenih 12 pogodb za programsko

obdobje 2021–2027, pri čemer so sopolisnice tudi vse sodelujoče razvojne institucije, ki so za opravljanje splošnih razvojnih nalog vpisane v evidenco RRA (12 RRA + 15 drugih razvojnih institucij = 27 podpisnikov). V regijah, kjer so poleg RRA vzpostavljene še druge razvojne (območne) institucije, je partnerska pogodba o razdelitvi nalog in sredstev v regiji sestavni del pogodbe med MKRR in RRA. MKRR letno za izvajanje splošnih nalog po ZSRR-2 sofinancira skupaj z občinami 57,01 zaposlenih v 12 regijah oziroma od 4,05 do 5,29 zaposlenega na regijo (država financira 60-odstotni delež).

Tekom izvajanja ZSRR-2 so bile identificirane dodatne splošne razvojne naloge, ki bi jih opravljale RRA z namenom poenostavitve postopkov in okrepitev vloge RRA. Med zadeve, ki presegajo zmoglosti občin in se usklajujejo z državo, spadajo zlasti:

- izvajanje nalog prostorskega planiranja na regionalni ravni in priprava regionalnih prostorskih planov,
- priprava regionalnih akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam,
- izvajanje celostnega prometnega načrtovanja (regijski centri mobilnosti),
- spremljanje ključnih kazalnikov in podatkov za razvoj regije.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Ključni cilj predlaganih sprememb so:

- celostna obravnava izzivov regionalnega razvoja na ravni vlade v sodelovanju z razvojno regijo,
- sprejem strateškega dokumenta, ki bo celovito uredil skladen regionalni razvoj, in izvedbenega dokumenta s konkretnimi projekti in ukrepi,
- odpraviti razvojne razlike med razvojnimi regijami z namenom zagotoviti visoko kakovost življenja v vseh razvojnih regijah,
- odpraviti centralizacijo in jo nadomestiti s policentričnim skladnim regionalnim razvojem,
- povečati konkurenčnost razvojnih regij,
- vzpostaviti pogoje za črpanje sredstev iz centraliziranih razpisov EU,
- poenostaviti in pospešiti postopke programiranja in črpanja v okviru večletnega finančnega okvirja EU,
- opolnomočiti razvojne regije in zagotoviti ustrezne podlage za financiranje regionalnega razvoja v okviru strategije regionalnega razvoja Slovenije in bodočih programskih dokumentov večletnega finančnega okvirja EU,
- na zakonski ravni opredeliti razvojne regije – poleg države in občin – kot razvojne partnerje pri načrtovanju in izvajanju regionalnega razvoja,
- opredelitev potrebnih postopkov za pričetek izvajanja regijskih in sektorskih projektov v začetku novega finančnega okvirja EU v letu 2028,
- močnejša regija z več avtonomije, izhajajoč iz večje samostojnosti razvojnih regij pri izbiri regijskih projektov glede na prioritete, razvojne specializacije in potrebe regij, ki bodo zajete v izvedbenih delih regionalnih razvojnih programov, v okviru razpoložljivih finančnih sredstev državnega proračuna,
- odprava pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene ob izvajanju zakona,
- odprava strukturnih težav problemskih območij z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi vplivi, ki so prizadeta zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer, in zmanjševanje njihovega razvojnega zaostanka,
- uresničevanje in krepitev razvojnih potencialov slovenskih razvojnih regij z mednarodnim teritorialnim sodelovanjem,
- povečanje gospodarskega, okoljskega in družbenega kapitala v razvojnih regijah ter povečanje njegove učinkovitosti v smislu konkurenčnosti gospodarstva, kakovosti življenja in trajnostne rabe naravnih virov,
- upoštevanje kazalnika razvojnih razlik pri določitvi ukrepov in obsega sredstev za izvedbo regijskih projektov in sektorskih projektov v razvojnih regijah,
- zagotoviti regionalnemu razvoju večjo politično težo in ga tako tudi učinkoviteje spremljati in vrednotiti.

2.2 Načela

Načela predlagane novele zakona, ki ne odstopajo od načel temeljnega ZSRR-2, so:

- teritorialno zgrajena večnivojska narava regionalne politike,
- trajnostni sonaravni razvoj kot obveznost nosilcev odločanja na vseh teritorialnih ravneh,
- usmerjenost na celotno ozemlje, vendar prilagojenost ukrepov posebnostim posameznih območij,
- prilagodljivost rešitev in hitra odzivnost regionalne politike na razvojne probleme,
- teritorialni razvojni dialog med nosilci odločanja na vseh teritorialnih ravneh,
- partnerstvo med lokalnimi skupnostmi, združenji gospodarstva, znanosti in nevladnim sektorjem,
- partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem,
- osredotočenost in programsko usmerjanje razvojnih spodbud na podlagi usklajenih nacionalnih/sektorskih usmeritev in prioritet ter regionalnih razvojnih programov – doseganje sinergij,
- samostojnost regij pri odločanju o projektih in njihovem financiranju,
- povezovanje (mreženje) znotraj in zunaj regije (zlasti v širši evropski prostor),
- odgovornost za izvajanje na nacionalni in regionalni ravni: delitev funkcij in poudarek na usklajevalni vlogi nacionalne ravni ter prenos načrtovalskih in izvedbenih funkcij na nižje teritorialne ravni.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

1. Načrtovanje in izvajanje regionalne politike na državni in regionalni ravni

Načrtovanje regionalne politike na nacionalni in regionalni ravni bo rezultat medresorskega in teritorialnega dialoga, ki bo vezan na veljavnost strategije regionalnega razvoja Slovenije in ne več na programsko obdobje večletnega finančnega okvirja evropske kohezijske politike. Učinkovitejši teritorialni dialog za razvoj regije, kot mehanizem usklajevanja med vlado in razvojnimi regijami, v okviru katerega se opredelijo ključni ukrepi in projekti za premagovanje razvojnih ovir ter viri financiranja.

Načrtovanje in izvajanje regionalne politike bo temeljilo na naslednjih dokumentih:

- Strategija regionalnega razvoja Slovenije za obdobje 2026–2050, ki jo sprejme Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije;
- strateški del regionalnega razvojnega programa za obdobje 2026–2050, ki ga sprejme razvojni svet razvojne regije;
- Akcijski program Strategije regionalnega razvoja Slovenije za obdobje 2028–2034, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj;
- izvedbeni del regionalnega razvojnega programa za obdobje 2028–2034, ki ga sprejme razvojni svet razvojne regije,
- neposredna sklenitev pogodbe na podlagi akcijskega programa strategije regionalnega razvoja Slovenije in izvedbenega dela regionalnega razvojnega programa oziroma neposredna potrditev operacije oziroma javni poziv ali javni razpis.

S tem bomo dali regionalnemu razvoju potrebno težo in ga posledično tudi učinkoviteje spremljali in vrednotili.

Dogovor za razvoj regij nadomesti izvedbeni del regionalnega razvojnega programa, ki ga regija pripravi na podlagi teritorialnega razvojnega dialoga znotraj regije in v sodelovanju z resornimi ministri.

2. Dati večji pomen regijam/lzzivi centralizacije/decentralizacije in policentričnega skladnega regionalnega razvoja

Vključevanje regij v teritorialni dialog že na samem začetku priprave strateških in izvedbenih dokumentov. Odločanje o financiranju regijskih projektov se spusti na raven regije v okviru strategije regionalnega razvoja Slovenije. Regije bodo tiste, ki bodo odločale o regijskih

projektih glede na razvojne cilje in prioritete, opredeljene v regionalnih razvojnih programih v skladu z akcijskim programom strategije regionalnega razvoja Slovenije.

3. Naslavljanje območij s posebnimi razvojnimi izzivi oziroma območij, ki razvojno še posebej zaostajajo

Kot problemska območja se opredelijo območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer ter jih z ukrepi razvojnih politik ni mogoče izboljšati. Obsegajo območja ene ali več občin, med katere spadajo:

- obmejna območja,
- območja v gorskem ali hribovitem svetu,
- druga območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi.

Podrobnejše kriterije za določitev problemskih območij določi Vlada RS s podzakonskim aktom.

Za problemska območja se pripravi poseben program razvojnih spodbud, ki ga za obdobje štirih let sprejme Vlada RS na predlog ministrstva ob sodelovanju ministrstev in vseh relevantnih deležnikov iz navedenega območja.

4. Financiranje regionalnega razvoja in teritorialni pristopi

S spremembami ZSRR-2 je predvideno:

- financiranje regionalnega razvoja na podlagi celovitega teritorialnega pristopa med vlado in razvojnimi regijami, upoštevajoč izražene potrebe regij,
- identifikacija in ovrednotenje projektov, ki prispevajo k skladnemu regionalnemu razvoju,
- za izvajanje izvedbenih delov regionalnih razvojnih programov in programov za problemska območja se v proračunu Republike Slovenije letno zagotovijo javna sredstva, ki zajemajo tudi sredstva evropske kohezijske politike.

5. Večnivojsko upravljanje skladnega regionalnega razvoja

➤ Organi odločanja na ravni regije

Na ravni razvojne regije in kohezijske regije se ohranjata:

1. razvojni svet regije in
2. razvojni svet kohezijske regije.

Razvojni svet regije sestavljajo:

- predstavniki občin,
- predstavniki gospodarstva,
- predstavniki nevladnih organizacij v regiji in
- predstavniki znanosti.

V razvojnem svetu regije ima predstavnik tudi narodna skupnost in avtohtona romska skupnost v regiji.

Vsi predstavniki imajo enako moč glasovanja, pri čemer se za pomembnejše vsebine, kot so regionalni razvojni programi in regionalni prostorski plani, poleg glasov večine vseh članov razvojnega sveta regije zahteva tudi večina predstavnikov občin, ki hkrati predstavljajo vsaj 50 odstotkov prebivalstva razvojne regije.

Razvojni svet kohezijske regije:

- vsak razvojni svet regije imenuje pet predstavnikov, od katerih je en predstavnik gospodarstva, en predstavnik nevladnih organizacij in en predstavnik znanosti,
- mandat za obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja EU,
- strokovno administrativne naloge opravlja RRA, ki jo izbere razvojni svet kohezijske regije,
- kohezijska regija lahko ustanovi stalno predstavništvo pri EU.

➤ **Vloga regionalnih razvojnih agencij in opravljanje splošnih razvojnih nalog**

- razširitev nalog, ki jih izvajajo regionalne razvojne agencije in se na regionalni ravni opravljajo v javnem interesu: npr. naloge prostorskega planiranja na regionalni ravni;
- možnost izvajanja razpisov na ravni regije v skladu z akcijskim programom za izvajanje strategije regionalnega razvoja Slovenije in izvedbenega dela regionalnega razvojnega programa.

6. Ažurno in celostno spremljanje in vrednotenje izvajanja ter prilagajanje sistema regionalnega razvoja

Ažurno in celostno spremljanje ter vrednotenje izvajanja in prilagajanje sistema regionalnega razvoja – tako samega sistema (organiziranost) kot programov in izvajanja projektov – bo zagotovljeno tako, da Vlada Republike Slovenije vsako peto leto predloži Državnemu zboru Republike Slovenije poročilo o izvajanju strategije regionalnega razvoja Slovenije za pretekla štiri leta z oceno rezultatov.

Vlada Republike Slovenije vzpostavi svet za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja kot usklajevalni organ, katerega člani bodo ministri oziroma državni sekretarji pristojnih ministrstev, predsednik-/a/i razvojnega sveta kohezijske regije in predsedniki razvojnih svetov posameznih razvojnih regij.

b) Način reševanja:

Predlog zakona vsebuje določbe, s katerimi se spreminja in dopolnjuje ZSRR-2 ter odpravljajo zaznane pomanjkljivosti. Za izvajanje zakona bodo sprejeti tudi naslednji podzakonski akti:

- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o regionalnih razvojnih programih,
- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike,
- Uredba o določitvi problemskih območij.
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o regionalnih razvojnih agencijah,
- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o razvojnem svetu kohezijske regije
- Uredba o sestavi, organizaciji in načinu opravljanja nalog Sveta za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.

Predlog zakona daje podlago Državnemu zboru Republike Slovenije za sprejem strategije regionalnega razvojnega Slovenije. Na ravni strateškega dokumenta bodo določene prioritete in usmeritve regionalnega razvoja, usmeritve za pripravo regionalnih razvojnih programov ter vrednotenja ukrepov regionalne politike.

Vlada Republike Slovenije bo za izvajanje strategije sprejela akcijski program za izvajanje strategije. Z akcijskim programom bodo določeni cilji, ukrepi, projekti, obseg in viri sredstev in čas za njihovo uresničitev, način izvajanja ter kazalci, s katerimi se bo merilo njihovo doseganje.

Z namenom zmanjševanja razvojnega zaostanka problemskih območij z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi vplivi, ki so prizadeta zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer, bo Vlada Republike Slovenije lahko sprejela ustrezne programe ter se učinkovito odzvala na razvojne probleme s prilagojenimi rešitvami.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim nacionalnim pravnim redom in s pravnim redom EU. Predloga zakona ni treba usklajevati s pravnim redom EU. Predloga zakona ni treba obravnavati v svežnju s spremembami drugih predpisov.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je bil pripravljen v skladu z načeli sodelovanja javnosti, ki je bila vključena v pripravo predpisa že v njegovi najzgodnejši fazi priprave in kasneje v vseh ključnih fazah nastanka oziroma oblikovanja predpisa. Tako so bili ključni deležniki vključeni že pred samo javno obravnavo.

Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj je že v drugi polovici leta 2023 začelo z javnimi razpravami, ki so bile odprte za vse ciljne skupine in deležnike v razvojnih regijah kakor tudi regijsko razporejene ter organizirane po naslednjih vsebinskih sklopih:

- vloga kohezijskih in razvojnih regij, krepitev regionalnih struktur (razvojni svet regije, svet regije, razvojni svet kohezijske regije, regionalne razvojne agencije),
- obmejna in druga problemska območja, program razvojnih spodbud za enakomeren regionalni razvoj,
- dogovori za razvoj regij, regionalni razvojni programi, opredelitev regijskih in sektorskih projektov,
- indeks razvojne ogroženosti – umestitev v zakonodaji, določitev, spremljanje in namen ter spremljanje regionalnega razvoja, kazalniki in merila.

Predlog zakona je bil objavljen na e-demokraciji.....

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Novela zakona sama po sebi nima finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva. Z vidika proračuna Republike Slovenije predlagane spremembe zakona ne prinašajo dodatnih obremenitev, pač pa v okviru obstoječih finančnih virov omogočajo skupno definiranje ključnih razvojnih projektov resorjev (sektorjev) ter prednostnih ukrepov, ki prispevajo k večji poveztivosti in odpravljanju razvojnih razlik med regijami. Cilj zakona je sicer zagotoviti ustrezno financiranje sektorskih projektov ter projektov regij po letu 2028 ter programov za problemska območja. V ta namen bo sprejeta strategija regionalnega razvoja Slovenije in ustrezni programi za problemska območja.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

- sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah ...,
- sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna s postavke ... na postavko ...,
- sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EU

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Države članice EU imajo različne vzorce za spodbujanje regionalnega razvoja, kar je odvisno od obsega regionalnih težav (odvisno od velikosti in poseljenosti države ter od zgodovine) in ustavnopravne ureditve (prisotnost regionalne samouprave, vprašanje ureditve države, pri čemer je porazdelitev pristojnosti v zveznih državah drugačna), pomembna pa je tudi raven razvitosti (nove članice EU, stare kohezijske države).

Ker želi Slovenija izboljšati regionalno politiko (spremembe zakona bodo vzpostavile možnost celovitejšega reševanja izzivov teritorialno zaokroženih območij za doseganje skladnejšega regionalnega razvoja z učinkovito participacijo deležnikov vseh področnih resorjev, vključno z viri

financiranja raznolikih izzivov), smo poleg splošnega pregleda te politike v vseh članicah EU podrobno pogledali tudi ureditev v Sloveniji in v približno primerljivih državah članicah EU.

To so: Hrvaška, Portugalska, Slovaška in Finska. Izbor je pripravljen na podlagi velikosti države – izbrali smo manjše države članice EU, nekatere imajo dolgoletne izkušnje z regionalno politiko, na podlagi ustavnopravne primerljivosti ter na podlagi izvajanja reforme regionalne politike in geografske bližine.

1. Zakonodajne podlage in strateški dokumenti, ki so podlaga za izvajanje regionalnega razvoja

Zakonske ureditve se med državami razlikujejo, in sicer imajo nekatere države zgolj en zakon, ki ureja regionalni razvoj, druge pa sistem več zakonov (Finska) oziroma nimajo zakona. Podobno je tudi s strateškim okvirom, kjer imajo nekatere države sprejeto strategijo regionalnega razvoja oziroma podobne strateške dokumente (Finska). Medtem ko nekatere države krepijo sektorski pristop k spodbujanju regionalnega razvoja, spet druge (Hrvaška) želijo cilje skladnega regionalnega razvoja doseči z izvajanjem nacionalne strategije.

2. Institucije in sistem večnivojskega upravljanja regionalnega razvoja ter organi regionalne politike

Države imajo večinoma tri ključne ravni – državno z vlado in pristojnim ministrstvom, regionalno z administrativno regijo, zvezo občin ali/in regionalno razvojno agencijo in lokalno, ki jo večinoma predstavljajo občine. V institucionalnem smislu izstopata avstrijska zvezna dežela Štajerska in Portugalska. Avstrijska zvezna dežela Štajerska je dežela, kjer na zvezni ravni delujeta ministrstvo in ÖROK (posvetovalni organ), na ravni dežele oddelek deželne vlade, regije in na lokalni ravni občine. Najbolj samosvoje je sistem na Portugalskem. Ta ima na državni ravni pristojno vladno službo (Teritorialna kohezija) ter Agencijo za razvoj in kohezijo, na ravni NUTS2 Komisije za usklajevanje in regionalni razvoj (CCDR), na regionalni ravni imajo medobčinske skupnosti in na lokalni ravni občine ter civilne župnije. Finančna vloga je zlasti pomembna na nacionalni in lokalni ravni (sofinanciranje regionalnih projektov), medtem ko institucije na regionalni ravni večinoma nimajo pomembnejše finančne vloge oziroma imajo zgolj redistributivno vlogo (npr. dodeljevanje sredstev evropske kohezijske politike). V zadnjih letih se krepi pristop dogovarjanja med nacionalno in regionalno oblastjo s ciljem razvojnih sporazumov (podobnost s slovenskimi dogovori za razvoj regij), v katerih se določijo ključni projekti (npr. Hrvaška).

3. Financiranje regionalnega razvoja

V vseh obravnavanih državah ima evropska kohezijska politika odločilno vlogo, pri čemer je ključna vloga nacionalnih in regionalnih institucij smiselna redistribucija sredstev ter njihov čim večji izkoristek. Države za regionalni razvoj namenjajo tudi lastna sredstva (integralni proračun), vendar praviloma v manjšem obsegu. Pri tem države, ki imajo znatna sredstva evropske kohezijske politike, več vlagajo v spodbujanje skladnega regionalnega razvoja (npr. Hrvaška, Slovaška) kot države, ki imajo teh sredstev manj. Pomembno vlogo v reševanju regionalnih problemov ima Sklad za pravični prehod.

4. Območja s posebnimi razvojnimi izzivi (problemska območja)

Nekateri ukrepi regionalne politike veljajo za celotno državo, večinoma pa le za posamezna območja. Podprta območja so določena na podlagi socio-ekonomskih kazalnikov (zaostajanje v razvoju), poseljenosti (redko poseljena območja), geografskih značilnosti (npr. otoki, hribovita in gorska območja) in značilnosti prebivalstva (romska skupnost, manjšine). Trend je priprava razvojnih programov/sporazumov (sodelovanje državne, regionalne in lokalne ravni), ki temeljijo na regionalnih strategijah. Krepi se mehanizem celostnih teritorialnih naložb.

I. HRVAŠKA

1. Zakonodajne podlage in strateški dokumenti, ki so podlaga za izvajanje regionalnega razvoja

Strategija regionalnega razvoja Republike Hrvaške do 2020 opredeljuje tri strateške cilje politike regionalnega razvoja: povečanje kakovosti življenja s spodbujanjem trajnostnega teritorialnega razvoja, povečanje konkurenčnosti regionalnega gospodarstva in zaposlovanja in sistematsko upravljanje regionalnega razvoja.

V Nacionalni razvojni strategiji Republike Hrvaške do 2030 je kot 4. razvojna usmeritev opredeljen enakomeren regionalni razvoj z dvema strateškima ciljema, in sicer a) razvoj manj razvitih območij oziroma območij, ki so upravičeni do podpore (*potpomognuta područja*), in območij z razvojnimi problemi (prioritetni področji sta razvoj manj razvitih in gorsko-hribovitih območij ter razvoj pametnih in trajnostnih otokov) ter b) krepitev regionalne konkurenčnosti.

Glavna zakonska podlaga je Zakon o regionalnem razvoju (NN 147/14 in 123/17). Zakon definira regionalno razvojno politiko, ki določa celovit in usklajen nabor ciljev, prioritet, ukrepov in aktivnosti za spodbujanje dolgoročne gospodarske rasti in splošnega dviga kakovosti življenja v skladu z načeli trajnostnega razvoja s ciljem zmanjšanja regionalnih razlik na dolgi rok.

Glavni strateški dokumenti je še akcijski program za izvedbo strategije. V skladu z zakonom županije pripravljajo razvojne strategije županij, ki so temeljni strateški planski dokument na ravni županij.

Trenutno veljavna strategija je Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvaške do leta 2030, medtem ko Strategija regionalnega razvoja Republike Hrvaške ni bila posodobljena, čeprav jo Zakon o regionalnem razvoju opredeljuje kot temeljni planski dokument spodbujanja regionalnega razvoja na Hrvaškem.

2. Institucije in sistem večnivojskega upravljanja regionalnega razvoja ter organi regionalne politike

Najpomembnejšo vlogo ima Ministrstvo za regionalni razvoj in EU sklade (načrtovanje in izvajanje politike regionalnega razvoja ter vzpostavitev celovitega sistema načrtovanja, programiranja, upravljanja in financiranja regionalnega razvoja ter koordinacija udeležencev in aktivnosti).

Na regionalni ravni deluje 21 županij. Vsaka od županij je po Zakonu o regionalnem razvoju dolžna ustanoviti regionalno razvojno agencijo ali upravni organ za usklajevanje in spodbujanje regionalnega razvoja (t. i. regionalni koordinator). Že prvi Zakon o regionalnem razvoju Republike Hrvaške iz 2009 je pooblastil županijske razvojne agencije za regionalne koordinatorje usklajevanja procesa strateškega načrtovanja in pripravo razvojnih projektov. Novi zakon, sprejet leta 2014, je še povečal regionalne pristojnosti: usklajevanje in priprava strategij razvoja županij, drugih razvojnih strategij in akcijskih načrtov, usklajevanje priprave in izvajanja strategij razvoja mest, usklajevanje dejavnosti v zvezi s spodbujanjem regionalne konkurenčnosti in razvoja mest ter priprava in izvajanje razvojnih projektov. Ministrstvo nadzoruje pripravo razvojnih strategij za vsako županijo in mesto Zagreb ter ovrednoti dosežene rezultate do konca programskega obdobja po kazalnikih učinka. Gre za nov pristop, ki je bil uveden v programskem obdobju 2021–2027 in bo (lahko) služil kot podlaga za delno vrednotenje izvajanja regionalnih strategij s strani županij.

3. Financiranje regionalnega razvoja

Ločimo ukrepe, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev, in ukrepe, ki se financirajo z EU sredstvi. Nacionalne programe izvaja Ministrstvo za regionalni razvoj in EU sklade in so naslednji: Program gospodarske in socialne oživitve Dalmatinske Zagore, Program gospodarske in socialne oživitve Gorskega Kotarja, Program gospodarske in socialne oživitve Like, Program izboljšanja infrastrukture na območjih, kjer živijo pripadniki narodnih manjšin, Program izboljšanja infrastrukture na območjih, kjer živijo pripadniki romske narodne manjšine, Program za podporo gospodarske oživitve Slavonije, Baranje in Srijema, Program podpore regionalnemu razvoju, Program trajnostnega razvoja lokalne

skupnosti za območje Sisaško-moslavaške županije, Program trajnostnega razvoja lokalne skupnosti, Podporni program za hribovita in gorska območja in Naložbeni program skupnosti.

Trajnostni urbani razvoj: Mehanizem celostne teritorialne naložbe (CTN) in nacionalni načrt za razvoj otokov.

4. Območja s posebnimi razvojnimi izzivi (problemska območja)

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvaške do leta 2030, pri kateri je kot 4. razvojna usmeritev opredeljen enakomeren regionalni razvoj z dvema strateškima ciljema, in sicer: a) razvoj manj razvitih območij oziroma območij, ki so upravičena do podpore (*potpomognuta področja*), in območij z razvojnimi problemi ter b) krepitev regionalne konkurenčnosti.

II. PORTUGALSKA

1. Zakonodajne podlage in strateški dokumenti, ki so podlaga za izvajanje regionalnega razvoja

Strateški okvirji so Integrirane strategije in teritorialni razvoj, Skupna strategija čezmejnega razvoja, Nacionalna strategija pametne specializacije 2030: Strategija Alentejo 2030, Algarve 2030 Strategija regionalnega razvoja, Norte razvojna strategija za programsko obdobje 2021–2027 politik EU, Lizbonska regionalna strategija 2030, Osrednja regionalna strategija za inteligentno specializacijo: EREI Centro, Celostne strategije teritorialnega razvoja za območja NUTS III. Ti okvirji so podlaga za sklepanje pogodb o paktih za teritorialni razvoj in kohezijo ter paktih za lokalni razvoj. Njihovo priznanje je predpogoj za izvajanje celostnih pristopov za teritorialni razvoj.

Temeljni zakoni s spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so: Zakonski odlok št. 36/2023 o preoblikovanju regionalnih komisij za usklajevanje in razvoj v javne zavode, Zakonska uredba št. 5/2023 model upravljanja evropskih sredstev za programsko obdobje 2021–2027, Zakon št. 24-A/2022: pravni okvir za lokalne oblasti in pogloblja okvir za metropolitanska območja in medobčinske skupnosti, Zakon št. 99/2019: politika prostorskega načrtovanja, Zakonski odlok št. 140/2013 - ustanovitev Agencije za razvoj in kohezijo, Zakonski odlok št. 228/2012 - odobritev strukture komisij za usklajevanje in regionalni razvoj, Regionalni zakonski odlok št. 19/2010/A - priprava in dostopnost poročil in javnih informacij o stanju okolja, Regionalni zakonodajni odlok št. 17/2005 - Regionalni Sklad za podporo gospodarski koheziji in razvoju (FRACDE), Regionalni regulativni odlok št. 6/2022 - nov organski zakon XIII regionalne vlade Azorov. Regionalni sekretar za finance, načrtovanje in javno upravo izvaja svoje pristojnosti na področju regionalnega razvoja in kohezije.

2. Institucije in sistem večnivojskega upravljanja regionalnega razvoja ter organi regionalne politike

Medministrska koordinacijska komisija (CIC) je politični koordinacijski organ za vse sklade. Odgovorna je za zagotavljanje skladnosti izvajanja skladov z nacionalnimi in evropskimi strateškimi smernicami ter skladnosti z nacionalnimi proračunskimi sredstvi, določenimi v večletnem proračunskem programskem okviru. Sestavljajo ga član vlade, pristojen za regionalni razvoj (Ministrstvo za teritorialno kohezijo), ki ga koordinira, in člani vlade, pristojni za finance, zunanje zadeve, gospodarstvo, okolje in prostorsko načrtovanje, kmetijstvo in morje, izobraževanje in znanost, solidarnost, zaposlovanje in socialno varnost. K sodelovanju pri delu odbora CIC so lahko povabljeni tudi drugi člani vlade, predstavniki vlad avtonomnih regij, predstavniki nacionalnega združenja portugalskih občin (ANMP), socialni partnerji ali ustrezne organizacije civilne družbe, odvisno od analiziranih vprašanj.

AD&C v povezavi z nacionalnimi koordinacijskimi organi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (FEADER) in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (FEAMP) zagotavlja tehnično in upravno podporo za delovanje CIC Portugal 2020. Agencija za razvoj in kohezijo (AD&C) je splošni organ za tehnično usklajevanje skladov in je pristojna za politiko regionalnega razvoja.

Urad za načrtovanje in politiko ministrstev za kmetijstvo in morje je kot predsednik nacionalnega koordinacijskega odbora FEADER odgovoren za nacionalno koordinacijo treh operativnih programov, ki jih financira FEADER, ter zagotavlja tehnični dialog z Evropsko komisijo.

Generalni direktorat za pomorsko politiko (DGPM) koordinira Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ter opravlja izvršilne naloge v podporo medministrski komisiji za pomorske zadeve, ki spremlja strategijo in dosežke na področju morja v skladu z akcijskim načrtom pomorske strategije EU za območje Atlantika (pridružena strategija za porečje).

Generalni inšpektorat za finance (IGF) deluje kot revizijski organ za vse sklade.

Upravni organi so strokovni organi, odgovorni za upravljanje operativnih programov v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja.

Strukture za opredelitev politike in spremljanje: generalni direktorati, uradi za načrtovanje politik in javni zavodi.

3. Financiranje regionalnega razvoja

Glavna instrumenta regionalne politike na Portugalskem sta Evropski strukturni skladi z nacionalnim sofinanciranjem in Regionalna državna pomoč.

4. Območja s posebnimi razvojnimi izzivi (problemska območja)

V skladu s spremenjenimi smernicami za regionalno pomoč bodo do regionalne pomoči za naložbe upravičene regije, ki pokrivajo 70,23 % prebivalstva Portugalske. Najbolj oddaljene regije lahko države članice določijo kot upravičene do pomoči v skladu s Pogodbo o delovanju EU (tako imenovana območja "a"), kjer je največja intenzivnost pomoči za velika podjetja med 40 % in 50 %, odvisno od BDP na prebivalca zadevne najbolj oddaljene regije. V skladu s Pogodbo so upravičene do pomoči tudi najbolj prikrajsane regije v EU z BDP na prebivalca, ki so pod 75 % povprečja EU. Intenzivnost pomoči za velika podjetja znaša največ 30 %. Komisija je odobrila povečanje največje intenzivnosti pomoči s 30 % na 40 % za regije znotraj teh območij "a" zaradi razmeroma velike izgube prebivalstva v zadnjem desetletju.

III. SLOVAŠKA

1. Zakonodajne podlage in strateški dokumenti, ki so podlaga za izvajanje regionalnega razvoja

Strateški okvir regionalne politike predstavlja Nacionalna razvojna strategija Slovaške republike, pri čemer mora imeti vsaka regija oblikovan ekonomski in socialni razvojni program višjih teritorialnih enot, v katerem so opredeljeni načrt in smernice za razvoj regije. Zakonske podlage slovaške regionalne politike so: Act No. 539/2008 *Regional Development Support Act* (2008; dopolnjen leta 2014), ki je temelj za oblikovanje podpore regionalnemu razvoju na Slovaškem, in Act No. 336/2015 *Coll. on the support for the least developed districts* (2015).

2. Institucije in sistem večnivojskega upravljanja regionalnega razvoja ter organi regionalne politike

Na ravni države sta za izvajanje regionalne politike odgovorna Vlada Slovaške republike in Ministrstvo za investicije, regionalni razvoj in informatizacijo. Slovaška je razdeljena na osem samoupravnih regij, 79 upravnih okrožij in 2926 občin. Na ravni NUTS 3 regij delujeta parlament in izvoljeni predstavnik regije, kar pomeni, da ima vsaka samoupravna regija svojo regionalno vlado.

3. Financiranje regionalnega razvoja

Pri financiranju je uveljavljen hibridni sistem: deloma se izvajanje regionalne politike financira iz javnih sredstev, deloma pa s pomočjo črpanja iz relevantnih finančnih skladov EU. Najpogostejše oblike financiranja ukrepov so: nepovratna sredstva oziroma investicije v infrastrukturo; ugodni krediti za male podjetnike ter investicijski krediti za infrastrukturne projekte.

4. Območja s posebnimi razvojnimi izzivi (problemska območja)

Zaznan je premik poudarkov od ukrepov za spodbujanje nizko-ogljirnega gospodarstva in krepitev konkurenčnosti k podpori ukrepov za višjo stopnjo energetske neodvisnosti, razvoja in uporabe zelene tehnologije ter vključevanja marginaliziranih socialnih skupin, predvsem romskih skupnosti. Poseben sklop ukrepov se izvaja v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Na Slovaškem so kot manj razvita opredeljena tista območja tista, ki ne dosegajo 75 % evropskega povprečja BDP. Z vidika systemskega spodbujanja skladnega regionalnega razvoja je relevantna pobuda *Catching Up Regions* (zasnovana leta 2018), s katero se želi na nacionalni ravni systemsko krepiti opolnomočenje regij, ki so podpovprečno razvite, ter uveljavlja tudi praktične tehnične podpore manj razvitim regijam za premagovanje izbranih razvojnih ozkih grl (enakopravni pogojev pri prehodu v klimatsko nevtralnost, skladen razvoj infrastrukture, vključevanje romske populacije).

IV. FINSKA

1. Zakonodajne podlage in strateški dokumenti, ki so podlaga za izvajanje regionalnega razvoja

Finska ima sprejete cilje regionalne politike v ustavi, zakonih in naslednjih strateških dokumentih, in sicer v Sklepu o regionalnem razvoju in v regionalnih načrtih, ki določajo predvideni dolgoročni razvoj regij (20–30 let). Izvajajo se s pomočjo regionalnih strateških programov in regionalnih načrtov rabe zemljišč (10–20 let). Pripravijo jih sveti regij (19).

2. Institucije in sistem večnivojskega upravljanja regionalnega razvoja ter organi regionalne politike

Država je odgovorna za regionalni razvoj. Na državni ravni (NUTS 0) je **Ministrstvo za gospodarstvo in zaposlovanje** pristojno za načrtovanje, usklajevanje, izvajanje in spremljanje regionalnega razvoja. Na Finskem obstaja 15 **centrov za gospodarski razvoj, promet in okolje**. Skupaj s šestimi **regionalnimi državnimi upravnimi agencijami** delujejo kot regionalni državni upravni organi. **Sveti regij** so glavni organi, ki se zavzemajo za interese svojih regij in delujejo tudi kot zakonsko določeni skupni občinski organi. **Občine** vplivajo na regionalni razvoj kot članice Sveta regij. Člani Sveta regije so svetniki občin članic.

3. Financiranje regionalnega razvoja

Glavni programi regionalne politike na Finskem so programi regionalne in strukturne politike EU. Program Inovacije in spretnosti na Finskem 2021–2027 je program regionalne in strukturne politike EU, ki podpira poslovne, energetske, podnebne, inovacijske, izobraževalne in zaposlovalne politike ter dejavnosti proti izključenosti in revščini. Medsektorske prednostne naloge programa Inovacije in spretnosti na Finskem 2021–2027 so trajnostni razvoj, enakost spolov, nediskriminacija, digitalni razvoj, internacionalizacija, podnebne spremembe in inovacije.

4. Območja s posebnimi razvojnimi izzivi (problemska območja)

Za osredotočenost in intenzivnost pomoči ima Finska določena razvojna območja. Problemska območja lahko določi glede na stopnjo razvoja in razvojne potrebe, razvrščena pa so v skupine I, II in III na podlagi subregij ter so tudi osnova za regionalno karto državnih pomoči.

6. PRESOJA POSLEDIC SPREJEMA ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne uvaja novih postopkov ali administrativnih bremen.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov. Predlog zakona ne bo imel drugih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne prinaša neposrednih posledic na okolje. Zaradi učinkovitejše regionalne politike pa bodo doseženi ugodni posredni okoljski učinki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona prinaša pozitivne učinke za gospodarstvo zaradi učinkovitejše regionalne politike in lažje odzivnosti na razvojne probleme s predvidenimi programi.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne prinaša neposrednih posledic na socialnem področju, zaradi učinkovitejše regionalne politike pa bodo na njem doseženi ugodni posredni učinki.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona uvaja strategijo regionalnega razvoja. S strategijo regionalnega razvoja bi dali regionalnemu razvoju potrebno težo in ga posledično tudi učinkoviteje spremljali in vrednotili. Na ravni strateškega dokumenta se bodo določile prioritete in usmeritve regionalnega razvoja, usmeritve za pripravo regionalnih razvojnih programov ter vrednotenja ukrepov regionalne politike. Noben od trenutno veljavnih strateških dokumentov ne ureja celovitega regionalnega razvoja, ki bi vodil k resnično skladnem regionalnem razvoju na nivoju države.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zakon bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletni strani Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj. Posebne delavnice niso potrebne.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona in podzakonskih predpisov bodo poleg ministrstva, pristojnega regionalni razvoj, spremljala tudi druga ministrstva, vsako na svojem področju. Spremljanje in vrednotenje regionalne politike se bo izvajalo na podlagi sprejete strategije regionalnega razvoja Slovenije. Po zaključenem programskem obdobju večletnega finančnega okvirja EU bo izvedeno vrednotenje akcijskega programa za izvedbo strategije regionalnega razvoja Slovenije in izvedbenih delov regionalnih razvojnih programov.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

– /

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,

- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-1O) se v 1. členu za besedo »države« doda vejica in besedilo »razvojnih regij«.

2. člen

3. člen se spremeni tako, da se glasi:

»3. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- »endogena regionalna politika« je del regionalne politike, ki je usmerjen v uresničevanje teritorialnih razvojnih ciljev in se izvaja kot povezovanje notranjih razvojnih pobud razvojnih regij po načelu od spodaj navzgor;
- »indeks razvojne ogroženosti« je relativni kazalec razvitosti razvojne regije, izračunan na podlagi utežitve kazalcev razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti;
- »območno razvojno partnerstvo« je pogodbeno, javno-zasebno interesno sodelovanje razvojnih partnerjev na določenem območju;
- »razvojna specializacija« je med razvojnimi partnerji dogovorjena primerjalna prednost razvojne regije pred drugimi razvojnimi regijami, upoštevajoč razvojne in prostorske potenciale ter globalne priložnosti;
- »razvojni potenciali« vključujejo finančni in fizični kapital v gospodarskem smislu ter okoljski in družbeni kapital; slednji vključuje kategorije človeškega, socialnega in kulturnega kapitala;
- »regijska razvojna mreža« je oblika pogodbenega povezovanja ključnih razvojnih institucij s področja znanosti, gospodarskega, nevladnega in javnega sektorja za uresničevanje razvojnih prioritet razvojne regije, ob upoštevanju razvojne specializacije razvojne regije;
- »regijski projekt« je razvojni projekt, ki temelji na izvedbenem delu regionalnega razvojnega programa, uresničuje razvojne prioritete razvojne regije in izkorišča njene razvojne potenciale; od lokalnega projekta se regijski projekt razlikuje po celovitem reševanju določene problematike v okviru razvojne regije in izkazuje razvojni učinek na celotno regijo ali večji del regije;
- »regionalna politika« je strukturna politika, ki obsega razvojne dejavnosti in programe za doseganje skladnega regionalnega razvoja in se izvaja z ukrepi endogene regionalne politike ter z usklajevanjem razvojnih politik, ki pomembno vplivajo na regionalni razvoj na podlagi teritorialnega dialoga za razvoj regije;
- »Strategija regionalnega razvoja Slovenije« je temeljni razvojni dokument države, ki opredeljuje vizijo, strateške usmeritve, dolgoročne cilje države s kazalniki ter politiko za doseganje teh ciljev na področju regionalnega razvoja;
- »svet za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja« je usklajevalno telo vlade, odgovorno za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne politike in za usklajevanje regionalnih spodbud, financiranih iz državnega proračuna, sredstev evropske kohezijske politike in drugih finančnih virov;
- »regionalna razvojna agencija« je pravna oseba v izključni lasti občin, ki opravlja splošne razvojne naloge v razvojni regiji;
- »sektorski projekt« je razvojni projekt, ki temelji na akcijskem programu strategije regionalnega razvoja Slovenije, s katerim se uresničuje program pristojnega ministrstva za doseganje ciljev na njegovem delovnem področju, cilje strategije regionalnega razvoja Slovenije in cilje razvojne regije,

- »teritorialni dialog za razvoj regije« je mehanizem usklajevanja med vlado in razvojnimi regijami, v okviru katerega se opredelijo ključni ukrepi in projekti za premagovanje razvojnih ovir ter viri financiranja;
- »akcijski program strategije regionalnega razvoja Slovenije« je izvedbeni dokument strategije regionalnega razvoja, s katerim se, upoštevajoč kazalnik razvojnih razlik, določijo ukrepi ter obseg sredstev za izvedbo regijskih projektov za vsako razvojno regijo in sektorski projekti v razvojnih regijah z namenom doseganja ciljev, kot jih opredeljuje Strategija regionalnega razvoja Slovenije;
- »regionalni razvojni program« je razvojni dokument v razvojni regiji, sestavljen iz strateškega in izvedbenega dela. Strateški del regionalnega razvojnega programa opredeli vizijo, strateške usmeritve, dolgoročne cilje ter ključna področja vlaganj za doseganje razvojnih ciljev regije, upoštevajoč endogene razvojne potenciale v regiji. Izvedbeni del regionalnega razvojnega programa opredeljuje regijske projekte na podlagi Akcijskega programa strategije regionalnega razvoja Slovenije;
- »razvojna regija« je temeljna funkcionalna teritorialna enota za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja. Razvojna regija obsega občine, ki so vključene v teritorialno enoto NUTS 3 v okviru statistične teritorialne členitve Republike Slovenije;
- »skladen regionalni razvoj« združuje uravnotežen gospodarski, socialni, prostorski in okoljski vidik razvoja regij v Sloveniji. Uresničuje se s celostnim pristopom in upoštevanjem vseh vidikov razvoja, z izvajanjem ukrepov in projektov, ki prispevajo k policentričnemu razvoju, zmanjševanju razlik v gospodarski razvitosti med regijami in med območji z razvojnimi izzivi znotraj posameznih regij, k izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev ob upoštevanju varovanja prostora in naravnih virov ter kulturne dediščine.«.

3. člen

(1) V 4. členu se spremeni naslov, tako da se glasi:

»(pristojnosti)«

(2) Za besedo »država« doda vejica in besedilo »razvojne regije«.

4. člen

5. člen se spremeni tako, da se glasi:

»5. člen (dokumenti regionalne politike)

Oblikovanje in izvajanje regionalne politike temelji na naslednjih medsebojno usklajenih programskih dokumentih:

- strategija razvoja Slovenije,
- strategija regionalnega razvoja Slovenije,
- strategija prostorskega razvoja Slovenije,
- programski dokumenti na mednarodni in državni ravni,
- program evropske kohezijske politike,
- regionalni in območni razvojni programi.«.

5. člen

6. člen se spremeni tako, da se glasi:

»6. člen (razvojna regija)

(1) Razvojne regije so:

- Gorenjska razvojna regija,
- Goriška razvojna regija,
- Jugovzhodna Slovenija,
- Koroška razvojna regija,
- Obalno – Kraška razvojna regija,
- Osrednjeslovenska razvojna regija,

- Podravska razvojna regija,
- Pomurska razvojna regija,
- Posavska razvojna regija,
- Primorsko – notranjska razvojna regija,
- Savinjska razvojna regija in
- Zasavska razvojna regija.

(2) Razvojna regija obsega občine, ki so vključene v teritorialno enoto NUTS 3 v okviru statistične teritorialne členitve Republike Slovenije, določene z Uredbo Komisije (EU) št. 1319/2013 z dne 9. decembra 2013 o spremembi prilog k Uredbi (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (UL L št. 342 z dne 18. decembra 2013, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 1319/2013).

(3) Razvojna regija (v nadaljnjem besedilu: regija) predstavlja temeljno teritorialno enoto za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja, ki jo v enovito zaključeno prostorsko celoto združujejo poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti interesno sodelovanje razvojnih partnerjev.

(4) Regija opravlja naloge, določene v tem zakonu in drugih področnih zakonih. Pri izvajanju nalog je regija samostojna.

(5) Mejna občina v regiji lahko prestopi v sosednjo razvojno ali kohezijsko regijo, če s tem soglašata večina občin z večino prebivalstva regije, v katero občina prestopa. Za prestop mejne občine čez mejo kohezijske regije je poleg soglasja večine občin z večino prebivalstva sosednje regije, v katero občina prestopa, potrebno tudi soglasje ministra, pristojnega za regionalni razvoj. Prestop se izvede po postopku in časovnici pristojnega organa Evropske unije za revizijo NUTS.«.

6. člen

6.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»6.a člen (kohezijska regija)

(1) Za izvajanje evropske kohezijske politike in opravljanje drugih skupnih nalog, povezanih z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država, se razvojne regije povezujejo v kohezijske regije.

(2) Kohezijske regije se ujemajo z enotami na ravni NUTS 2, te pa so določene v Uredbi (EU) 1319/2013.

(3) Organ odločanja kohezijske regije je razvojni svet kohezijske regije, ki se imenuje za obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja Evropske unije.

(4) Vsaka regija v kohezijski regiji ima v razvojnem svetu kohezijske regije šest predstavnikov, ki jih imenuje razvojni svet regije iz 10.a člena tega zakona, od katerih sta dva predstavnika občin, en predstavnik RRA, en predstavnik gospodarstva, en predstavnik nevladnih organizacij in en predstavnik znanosti.

(5) Razvojni svet kohezijske regije sodeluje pri sprejemanju odločitev in daje predhodno soglasje k vsebini in izvajanju programov Evropske unije, ki vplivajo na razvoj kohezijske regije, ter opravlja druge naloge, povezane z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država. Strokovne in administrativno-tehnične naloge za razvojni svet kohezijske regije opravlja regionalna razvojna agencija, ki jo za obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja Evropske unije izbere razvojni svet kohezijske regije. Ta regionalna razvojna agencija opravlja tekoče naloge za razvojni svet kohezijske regije do imenovanja nove.

(6) Vlada z uredbo določi način delovanja in financiranja razvojnega sveta kohezijske regije.

(7) Posamezna kohezijska regija oziroma obe regiji skupaj lahko ustanovita stalno predstavništvo pri Evropski uniji. Sredstva za delovanje stalnega predstavništva se zagotovijo iz

proračuna Republike Slovenije in proračunov občin znotraj kohezijske regije. Iz državnega proračuna Republike Slovenije se zagotovijo sredstva v višini 60 odstotkov potrebnih sredstev na letni ravni. Sofinanciranje iz državnega proračuna se določi s pogodbo, ki jo za obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja Evropske unije skleneta ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, in regionalna razvojna agencija, ki jo s sklepom izbere razvojni svet kohezijske regije.«

7. člen

7. člen se spremeni tako, da se glasi:

»7. člen (strategija regionalnega razvoja)

(1) Strategijo regionalnega razvoja Slovenije z resolucijo sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) na predlog Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) za obdobje do leta 2050. Predlog strategije regionalnega razvoja Slovenije pripravi ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, v sodelovanju z razvojnimi regijami in ostalimi ministri.

(2) Po sprejemu strategije regionalnega razvoja Slovenije se začne teritorialni dialog za razvoj regije, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj.

(3) Vlada na predlog ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj, v roku 18 mesecev po sprejemu strategije regionalnega razvoja Slovenije in na podlagi izvedenega teritorialnega dialoga za razvoj regij sprejme Akcijski program strategije regionalnega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: akcijski program) za obdobje večletnega finančnega okvirja. V času veljavnosti Akcijskega programa strategije regionalnega razvoja Slovenije lahko ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, poda Vladi predlog njegovih sprememb ali dopolnitev.

(4) Za izvajanje strategije regionalnega razvoja Slovenije in akcijskega programa se v proračunu Republike Slovenije letno zagotovijo javna sredstva, ki zajemajo tudi sredstva evropske kohezijske politike. Sredstva za sofinanciranje ukrepov in projektov se za vsako proračunsko leto zagotovijo na posebnih proračunskih postavkah ministrstev v proračunu Republike Slovenije, namenjenih regionalnemu razvoju. V akcijskem programu so zajeti ukrepi, ki so podlaga za izvedbo postopkov izbora regijskih projektov iz tretjega in četrtega odstavka 13. člena tega zakona. V akcijskem programu potrjeni sektorski projekti so podlaga za neposredno sklenitev pogodbe oziroma neposredno potrditev operacije.

(5) Vlada vsako peto leto predloži državnemu zboru poročilo o izvajanju strategije regionalnega razvoja Slovenije za pretekla štiri leta z oceno rezultatov. V času veljavnosti strategije regionalnega razvoja Slovenije lahko vlada skupaj s poročilom državnemu zboru poda predlog sprememb ali dopolnitev strategije regionalnega razvoja Slovenije.

(6) Poročilo o izvajanju strategije regionalnega razvoja Slovenije pripravi ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, v sodelovanju z Uradom Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj ter drugimi resornimi ministri. Statistično in proračunsko spremljanje Investicij in vlaganja se v okviru statističnega in proračunskega spremljanja spremlja po NUTS2 in NUTS3. Vlada posreduje poročilo v predhodno seznanitev Ekonomsko socialnemu svetu.

(7) Za uresničevanje strategije regionalnega razvoja Slovenije kot celote je odgovorna vlada, za njeno izvajanje v okviru svojih pristojnosti so odgovorni ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, resorna ministristva ter ostali pristojni organi in organizacije.

(8) Za doseg skladnega regionalnega razvoja vlada imenuje svet za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja kot usklajevalno telo vlade.

(9) Člani oziroma članice sveta za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja so ministri oziroma državni sekretarji pristojnih ministrstev, predsednik-/a/i razvojnega sveta kohezijske regije in predsedniki razvojnih svetov posameznih razvojnih regij.

(10) Svet vodi minister, pristojen za regionalni razvoj.

(11) Vlada podrobneje predpiše sestavo, organizacijo in način opravljanja nalog Sveta za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.«.

8. člen

V 9. členu se tretja alineja spremeni tako, da se glasi:

- » - priprava in usklajevanje strategije regionalnega razvoja Slovenije in akcijskega programa, usklajevanje regionalnih razvojnih programov in vodenje teritorialnega dialoga za razvoj regij,«.

Za tretjo alinejo se doda nova četrta alineja, ki se glasi:

- » - predlaganje odločitev vladi iz njene pristojnosti,«.

Dosedanja četrta, peta, šesta, sedma, osma in deveta alineja postanejo peta, šesta, sedma, osma, deveta in deseta alineja.

9. člen

V 10.a členu se v prvi alineji vejica nadomesti z veznikom »in« ter črta druga alineja.

Dosedanja tretja alineja postane druga alineja.

10. člen

11. člen se spremeni tako, da se glasi:

»11. člen (razvojni svet regije)

(1) Razvojni svet regije je najvišji organ odločanja razvojne regije.

(2) Razvojni svet regije:

- sprejema regionalni razvojni program,
- sprejema regionalni prostorski načrt,
- sodeluje v teritorialnem dialogu za razvoj regije,
- spremlja izvajanje regionalnega razvojnega programa regije,
- na področju regionalnega razvoja sodeluje z regijami drugih držav,
- sprejema poslovnik in njegove spremembe,
- sprejema ostale akte,
- voli predsednika in podpredsednika,
- imenuje člane odborov,
- ugotovi mandat članov sveta županov,
- sprejema skupna stališča, kadar gre za interese, ki zadevajo razvojno regijo, in
- opravlja druge naloge v skladu s tem ali drugimi zakoni.

(3) Razvojni svet regije sestavljajo:

- predstavniki občin v regiji,
- predstavniki gospodarstva,
- predstavniki nevladnih organizacij v regiji in
- predstavniki znanosti.

(4) V razvojnem svetu je največ 10 predstavnikov občin. Število predstavnikov gospodarstva ne sme biti večje od tretjine števila predstavnikov občin, enako velja za število predstavnikov nevladnih organizacij in znanosti. Regionalna razvojna agencija objavi poziv za imenovanje članov.

(5) Poleg predstavnikov iz tretjega odstavka tega člena je v razvojnem svetu regije en predstavnik reprezentativnih sindikatov v regiji. V razvojnem svetu regije, na območju katere živi avtohtona italijanska ali madžarska skupnost ter avtohtono naseljena romska skupnost, ima narodna skupnost in avtohtono naseljena romska skupnost v razvojnem svetu regije enega predstavnika.

(6) Predstavniki občin so župani, ki jih izmed sebe izberejo župani razvojne regije. Predstavnik gospodarstva imenujejo reprezentativne zbornice s področja gospodarstva, obrtništva in kmetijstva ter reprezentativna združenja delodajalcev, ki imajo sedež v razvojni regiji. Predstavnik nevladnih organizacij imenujejo regionalna stičišča nevladnih organizacij izmed organizacij, ki imajo sedež v regiji. Predstavnik znanosti imenuje reprezentativni predstavnik znanosti, ki ima sedež v regiji. Predstavnik sindikatov imenujejo reprezentativni sindikati v regiji.

(7) Člani razvojnega sveta se imenujejo za obdobje večletnega finančnega okvirja.

(8) Člana razvojnega sveta regije, ki med mandatom preneha izpolnjevati pogoje za imenovanje v razvojni svet regije po tem zakonu, svet zamenja, ko zamenjavo predlaga organ, ki je člana imenoval. Mandat nadomestnega člana traja od sprejema sklepa do izteka mandata razvojnega sveta regije.

(9) Prvo konstitutivno sejo razvojnega sveta regije skliče in jo vodi do imenovanja predsednika razvojnega sveta dosedanji predsednik razvojnega sveta regije, ko je imenovana večina članov.

(10) Razvojni svet regije se konstituira na prvi seji, na kateri je navzočih več kot polovica imenovanih članov. Razvojni svet potrdi mandate članov s sklepom.

(11) Razvojni svet regije opravlja naloge do konstitutivne seje novega razvojnega sveta.«.

11. člen

12. člen se spremeni tako, da se glasi:

»12. člen (delovanje razvojnega sveta regije)

(1) Razvojni svet regije odloča na sejah.

(2) Seje sklicuje in vodi predsednik, ki lahko za vodenje seje pooblasti podpredsednika ali drugega člana razvojnega sveta regije.

(3) Razvojni svet regije veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina članov.

(4) Razvojni svet regije sprejema odločitve z večino glasov vseh članov razen v primerih, določenih v petem odstavku tega člena.

(5) Za sprejem regionalnega razvojnega programa, regionalnega prostorskega načrta in kadar tako določa poseben zakon, mora zanj glasovati večina vseh članov razvojnega sveta regije in večina predstavnikov občin, ki hkrati predstavljajo vsaj 50 odstotkov prebivalstva razvojne regije. Za odločitve, ki imajo finančne obveznosti za občine, mora razvojni svet regije pridobiti pozitivno mnenje sveta županov razvojne regije.

(6) Razvojni svet regije ima:

- svet županov razvojne regije,
- odbor za gospodarstvo,
- ostale odbore, ki jih določi s poslovníkom iz osmega odstavka tega člena.

(7) Svet županov razvojne regije sestavljajo župani vseh občin v razvojni regiji. Prvo sejo sveta skliče predsednik razvojnega sveta. Župani na prvi seji izvolijo predsednika in njegovega namestnika. Svet županov veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina članov. Svet županov sprejema odločitve z večino navzočih članov, ki predstavljajo vsaj 50 odstotkov prebivalstva razvojne regije. Župana lahko na podlagi pooblastila zastopa podžupan.

(8) Strokovne in administrativno tehnične naloge za razvojni svet regije opravlja pristojna regionalna agencija.

(9) Način dela ter poslovanje razvojnega sveta regije, odborov in sveta županov razvojne regije uredi razvojni svet regije s poslovníkom, ki ga z dvotretjinsko večino vseh članov sprejem razvojni svet regije na konstitutivni seji. S poslovníkom se določi tudi način ugotavljanja in preprečevanja konfliktov interesov pri delu in odločanju razvojnega sveta regije ter javnost dela.«.

12. člen

13. člen se spremeni tako, da se glasi:

»13. člen (regionalni razvojni program)

»(1) Strateški del regionalnega razvojnega programa za obdobje strategije regionalnega razvoja Slovenije, ki je pripravljen po načelu partnerstva, sprejme razvojni svet regije na predlog regionalne razvojne agencije. Sprejme se najkasneje v treh mesecih po sprejemu strategije regionalnega razvoja Slovenije.

(2) Izvedbeni del regionalnega razvojnega programa, za obdobje večletnega finančnega okvirja, po predhodnem soglasju ministrstva in pristojnih resorjev sprejme razvojni svet regije najkasneje v šestih mesecih po sprejemu akcijskega programa.

(3) Za regijo pristojna regionalna razvojna agencija pripravi predlog izbora regijskih projektov za umestitev v izvedbeni del regionalnega razvojnega programa. Izbor izvede na transparenten in konkurenčen način v skladu s strateškim delom regionalnega razvojnega programa in akcijskim programom.

(4) V izvedbenem delu regionalnega razvojnega programa potrjeni regijski projekti so podlaga za neposredno sklenitev pogodbe, neposredno potrditev operacije, javni poziv ali javni razpis, ki ga za razvojno regijo lahko izvede tudi pristojna regionalna razvojna agencija.

(5) Ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, lahko za izvedbo javnega poziva ali javnega razpisa v skladu z akcijskim programom ali izvedbenim delom regionalnega razvojnega programa sklene sporazum z regionalno razvojno agencijo.

(6) Vlada z uredbo predpiše postopek, strukturo in metodologijo priprave, način izvajanja regionalnega razvojnega programa ter način spremljanja in vrednotenja programa v regiji.«.

13. člen

V prvem odstavku 14. člena se za besedo » programov« črta vejica in besedna zveza » dogovorov za razvoj regij« .

V četrtem odstavku se besedna zveza »programsko obdobje« nadomesti z besedno zvezo »obdobje štirih let«.

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Minister lahko samoupravni narodni skupnosti podeli javno pooblastilo za izvajanje nalog za razvoj območij avtohtonih narodnih skupnosti iz četrtega odstavka tega člena ter na njegovi podlagi dodeljevanje finančnih sredstev.«.

14. člen

15. člen se črta.

15. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi:

- »V regiji se opravljajo v javnem interesu naslednje splošne razvojne naloge:
- priprava, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa in regijskih projektov v regiji,
 - izvajanje regijskih projektov in sodelovanje pri izvajanju postopkov javnih razpisov, javnih naročil in javno zasebnega partnerstva v okviru teh projektov,
 - sodelovanje in strokovna ter administrativna podpora pri delovanju razvojnega sveta regije, regijske razvojne mreže in območnih razvojnih partnerstev,
 - obveščanje, splošno svetovanje, popis projektnih idej ter usmerjanje razvojnih partnerjev v regiji pri oblikovanju, prijavi na razpise in izvedbi regijskih projektov,
 - strokovne in administrativne naloge razvojnega sveta kohezijske regije in stalnega predstavništva pri organih Evropske unije,
 - promocija regije in spodbujanje investicij v regiji,
 - izvajanje nalog prostorskega planiranja na regionalni ravni in priprava regionalnih prostorskih načrtov,
 - spremljanje ključnih kazalnikov in podatkov za razvoj regije ter
 - prenos znanja in dobrih praks regionalnega razvoja.«.

16. člen

19. člen se spremeni tako, da se glasi:

- »(1) V regiji se v javnem interesu opravljajo tudi naslednje razvojne naloge države:
- izvajanje regijske finančne sheme,
 - izvajanje regijske sheme kadrovske štípendij,
 - dejavnost upravljanja lokalnih akcijskih skupin v okviru izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, sofinancirana iz evropskih skladov,
 - spodbujanje in razvoj podjetništva ter kulturno kreativnega sektorja,
 - izvajanje regijskih programov internacionalizacije gospodarstva,
 - upravljanje poslovnih con,
 - priprava regionalnih akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam,
 - izvajanje celostnega prometnega načrtovanja na regionalni ravni in
 - druge podobne regijske dejavnosti, sheme in projekti po odločitvi pristojnega ministrstva po zakonu, ki določa delovna področja ministrstev, in ob soglasju ministrstva.

(2) Za izvedbo nalog iz prejšnjega odstavka lahko pristojni minister z odločbo podeli javno pooblastilo regionalni razvojni agenciji ali drugi razvojni instituciji v regiji, ki je vključena v regijsko razvojno mrežo na območju razvojne regije. Postopek izbora za območje razvojne regije izpelje razvojni svet regije ter predlog posreduje pristojnemu ministrstvu. Izbrana pravna oseba mora izpolnjevati usposobljenost, ki jo preveri pristojno ministrstvo pred podelitvijo pooblastila. Ministrstvo z odločbo odvzame javno pooblastilo, če ugotovi, da izbrana pravna oseba ne izpolnjuje več pogoja usposobljenosti oziroma če potrebe po izvajanju naloge prenehajo.«.

17. člen

20. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za opravljanje nalog iz 18. člena razvojni svet regije izbere regionalno razvojno agencijo (v nadaljnjem besedilu: RRA) za obdobje večletnega finančnega okvirja EU. Ob upoštevanju pogojev iz drugega odstavka tega člena imajo prednost pravni subjekti z daljšim obdobjem delovanja na področju spodbujanja regionalnega razvoja ter boljšimi referencami pri pripravi regijskih projektov.

- (2) RRA mora izpolnjevati naslednje pogoje:
- je pravna oseba v izključni lasti ene ali več občin,
 - ima strokovno usposobljene kadre za opravljanje splošnih razvojnih nalog v regiji,
 - izkaže, da je del regijske razvojne mreže in pokriva območje celotne regije,
 - predloži strategijo izvajanja splošnih razvojnih nalog v regiji,

- izkaže, da ima sklenjeno pogodbeno razmerje z drugimi pravnimi osebami v izključni lasti občin o razdelitvi splošnih razvojnih nalog v regiji, če na podlagi sklepa razvojnega sveta skupno opravlja splošne razvojne naloge v regiji.

(3) RRA se za uresničevanje razvojnih prioritet razvojne regije lahko povezuje v regijsko razvojno mrežo. Regijsko razvojno mrežo potrdi razvojni svet regije, oblikuje in vodi pa jo RRA.

(4) Ministrstvo vodi evidenco regionalnih razvojnih agencij (v nadaljevanju: evidenca RRA). V evidenco RRA se vpisujejo naslednji podatki: številka in datum izdaje odločbe o vpisu v evidenco ter podatki o subjektu vpisa (naziv in naslov RRA). V evidenco RRA se vpisujejo tudi naslednji osebni podatki: osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča in rojstni podatki zakonitega zastopnika RRA. Vsi podatki, vpisani v evidenco, so javni, razen osebnih podatkov, ki se nanašajo na rojstne podatke in podatke o prebivališču. Ministrstvo lahko osebne podatke obdeluje samo za izvajanje nalog in nadzora v skladu s tem zakonom ter za statistične namene.

(5) Kadar več pravnih oseb v izključni lasti občin na podlagi sklepa razvojnega sveta skupno opravlja splošne razvojne naloge v regiji, lahko skupaj izpolnijo pogoje iz druge in tretje alineje drugega odstavka tega člena. Naziv RRA uporablja nosilna institucija, odločbe o vpisu v evidenco pa izda ministrstvo za posamezen del vsem sodelujočim institucijam v skladu s šestim odstavkom tega člena.

(6) Zahtevki za vpis v evidenco predloži ministrstvu RRA, ki jo je v skladu s prvim odstavkom tega člena izbral razvojni svet regije z javnim razpisom. Zahtevku za vpis predloži vse podatke, s katerimi izkazuje izpolnjevanje pogojev iz drugega odstavka tega člena. Zakoniti zastopnik RRA mora ministrstvo obvestiti o spremembi podatkov, ki se vpisujejo v evidenco, in sicer najkasneje v 15 dneh od nastale spremembe. Obvestilu o spremembi morajo biti priložene listine, na podlagi katerih je sprememba nastala. Minister izda odločbo o vpisu RRA v evidenco.

(7) Nadzor nad opravljanjem nalog RRA izvajata razvojni svet regije in ministrstvo. Ministrstvo opravlja nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela RRA ter izpolnjevanjem pogojev iz drugega odstavka tega člena. Ministrstvo o izsledkih svojih ugotovitev obvesti razvojni svet regije. Če ministrstvo ugotovi, da RRA ne izpolnjuje več pogojev za vpis v evidenco RRA pri ministrstvu ali opravlja naloge v neskladju z zakonom, jo opozori na nepravilnosti in določi rok za njihovo odpravo. Če RRA v določenem roku ne odpravi nepravilnosti, minister izda odločbo o izbrisu iz evidence RRA. RRA izgubi status RRA z dnem izdaje odločbe o izbrisu iz evidence RRA. Do izbire nove RRA naloge podpore pri delovanju razvojnega sveta regije ter nujno potrebne naloge s področja regionalnega razvoja opravlja dosedanja RRA.

(8) Izvoljeni funkcionar ne sme biti član RRA oziroma ne sme opravljati dejavnosti v organu upravljanja, nadzora ali zastopanja v RRA.

(9) Minister s pravilnikom podrobneje določi način vodenja evidence RRA, minimalne pogoje za opravljanje nalog RRA, obvezne elemente pogodbe o opravljanju nalog, način oblikovanja in delovanja območnega razvojnega partnerstva in regijske razvojne mreže, merila in normative za financiranje splošnih razvojnih nalog v regiji ter splošne pogoje za opravljanje razvojnih nalog države v regiji.«.

18. člen

V 22. členu se spremenita prva in druga alineja tako, da se glasita:

- »- sofinanciranje regijskih projektov v skladu z izvedbenim delom regionalnega razvojnega programa,
- ukrepi za problemska območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer,«.

19. člen

V 23. členu se poimenovanje člena in prvi odstavek spremenita tako, da se glasita:

**»23. člen
(sofinanciranje regijskih projektov in programov za problemska območja)**

(1) Za izvajanje izvedbenih delov regionalnih razvojnih programov in programov za problemska območja iz 24. člena tega zakona se v skladu s strategijo regionalnega razvoja Slovenije v proračunu Republike Slovenije letno zagotovijo javna sredstva, ki zajemajo tudi sredstva evropske kohezijske politike.

20. člen

24. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»24. člen
(problemska območja)**

(1) Problemska območja so območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih razmer, ki jih z ukrepi razvojnih politik ni mogoče izboljšati.

(2) Problemska območja so lahko:

- obmejna območja ali
- druga območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi.

Podrobnejši kriteriji za določitev problemskih območij določi vlada s podzakonskim aktom.

(3) Za problemska območja se pripravi poseben program razvojnih spodbud, ki ga za obdobje štirih let sprejme vlada na predlog ministrstva ob sodelovanju ministrstev in vseh relevantnih deležnikov iz navedenega območja.

(4) Program opredeljuje razvojne izzive in cilje na območju, instrumente oziroma ukrepe za doseg te ciljev, organiziranost in način izvajanja programa, oceno predvidene višine sredstev za izvedbo ukrepov oziroma instrumentov, predvidene vire financiranja ter način spremljanja in vrednotenja programa.

(5) Ministrstvo vsaki dve leti poroča vladi o izvajanju programa.

»PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

21. člen
(dokumenti regionalne politike)

Strategija regionalnega razvoja Slovenije za obdobje 2026–2050 mora biti sprejeta najkasneje v enem letu od uveljavitve zakona.

22. člen
(konstituiranje razvojnega sveta kohezijske regije in opravljanje njegovih nalog)

(1) Razvojni svet kohezijske regije se po tem zakonu ustanovi najpozneje za obdobje novega večletnega finančnega okvirja Evropske unije. Do konstituiranja novega razvojnega sveta kohezijske regije opravlja njegove naloge dosedanji razvojni svet kohezijske regije.

(2) Do ustanovitve novega sveta kohezijske regije opravlja naloge sekretariata ministrstvo v skladu z Uredbo o razvojnem svetu kohezijske regije (Uradni list RS, št. 33/13 in 61/16).

23. člen

(konstituiranje razvojnega sveta regije in opravljanje njegovih nalog)

(1) RRA objavi poziva za imenovanje članov najkasneje v treh mesecih po sprejemu tega zakona.

(2) Razvojni svet regije po tem zakonu se ustanovi najkasneje v šestih mesecih po sprejemu tega zakona. Do konstituiranja novega razvojnega sveta regije opravljata njegove naloge dosedanji razvojni svet regije in svet regije.

(3) Po konstituiranju novega razvojnega sveta regije preneha delovati dosedanji svet regije.

24. člen

(veljavnost regionalnih razvojnih programov in dogovorov za razvoj regij v prehodnem obdobju)

(1) Regionalni razvojni programi, ki so bili sprejeti pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do izteka obdobja veljavnosti programa evropske kohezijske politike 2021 do 2027. V tem obdobju se lahko sprejemajo spremembe in dopolnitve regionalnih programov.

(2) Do izteka veljavnosti regionalnih razvojnih programov se lahko sklepajo dogovori za razvoj regij.

25. člen

(delovanje RRA v prehodnem obdobju)

(1) RRA in sodelujoče institucije, ki so na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-10; ZSRR-2) z dnem uveljavitve tega zakona vpisane v evidenco RRA pri Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj, nadaljujejo z opravljanjem splošnih razvojnih nalog in drugih razvojnih nalog do izteka programskega obdobja, če za to izpolnjujejo pogoje iz ZSRR-2.

(2) RRA in sodelujoče institucije, ki niso v izključni lasti občin se morajo preoblikovati najkasneje v roku dveh let po sprejemu tega zakona.

(3) Lastniški deleži Slovenskega regionalnega razvojnega sklada v RRA in sodelujočih institucijah se lahko s sklepom vlade, v roku iz prejšnjega odstavka neodplačno prenesejo na občine ustanoviteljice, glede na število prebivalcev.

26. člen

(veljavnost programov spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti)

Programi spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti, ki so bili sprejeti pred uveljavitvijo tega zakona, veljajo do izteka njihove veljavnosti.

27. člen

(veljavnost programa za obmejna problemska območja)

Program za obmejna problemska območja za obdobje 2022–2025, ki je bil sprejet pred uveljavitvijo tega zakona, velja do izteka veljavnosti programa.

28. člen

(podzakonski predpisi)

Podzakonski akti morajo biti sprejeti najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

29. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. ČLENU

Na področju spodbujanja skladnega regionalnega razvoja imajo poleg države in občin pomembno vlogo tudi razvojne regije (regionalne strukture), ki se ukvarjajo z zadevami širšega pomena, presegajo občinsko raven, vplivajo na posamezno regijo ter so vključene v izvajanje nalog razvojnega pomena in usklajevanje med državo in občinami. Državo, razvojne regije in občine, ki medsebojno usklajujejo načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja, imenujemo tudi nosilci regionalnega razvoja. Zakon v nadaljevanju opredeljuje tudi delovanje regij, zato se v 1. člen poleg države in občin dodajo razvojne regije kot ključni deležnik načrtovanja regionalnega razvoja. Dokler med državo in občinami ni vzpostavljene vmesni ravni, se z zadevami regionalnega pomena ukvarjajo razvojne regije v skladu z zakonom, ki ureja skladen regionalni razvoj. Na ta način se upošteva priporočila Revizijskega poročila Regionalni razvoj Računskega sodišča Republike Slovenije, št. 324-23/2027/54 z dne 3. 6. 2020, iz katerega izhaja, da naj se v okviru sprememb in dopolnitev zakona določijo obveznosti razvojnih partnerjev pri načrtovanju in izvajanju projektov v razvojni regiji, ki zasledujejo skladen razvoj razvojne regije. S to dopolnitvijo se tudi na zakonski ravni razvojne regije opredelijo kot razvojni partner pri načrtovanju in izvajanju regionalnega razvoja poleg države in občin.

K 2. ČLENU

Sprememba 3. člena sledi vsebinskim spremembam zakona, s katerimi se posega v vsebino izrazov »regijski projekt« in »sektorski projekt«. Regionalna razvojna agencija je pravna oseba v izključni lasti občin in ne več zgolj v večinski javni lasti. Hkrati se člen dopolnjuje z opredelitvijo izrazov »strategija regionalnega razvoja Slovenije«, »akcijski program za izvedbo strategije regionalnega razvoja Slovenije«, »teritorialni dialog za razvoj regije«, »regionalni razvojni program« (ta je sestavljen iz strateškega in izvedbenega dela), »svet za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja« kot usklajevalno telo vlade, »razvojna regija« ter »skladen regionalni razvoj«, s katerimi se bistveno izboljša razlaga in razumevanje celotnega zakona. Med uporabljenimi izrazi ni več izraza »dogovor za razvoj regij«, saj ga v okviru teritorialnega dialoga, ki se prične že ob sami pripravi strategije regionalnega razvoja Slovenije, nadomesti izvedbeni del regionalnega razvojnega programa.

K 3. ČLENU

Razvojne regije so tiste, ki morajo imeti ključno vlogo pri oblikovanju strateških usmeritev, opredeljevanju razvojnih izzivov in odločanju o prioritetah oziroma ukrepih za razvoj regije ter prevzemanju odgovornosti za odločitve. Glede na navedeno se med načrtovalce razvojne politike in v izvajanje nalog regionalnega razvoja, ki jih opredeljuje 4. člen, vključi razvojne regije. Država, razvojne regije in občine, ki načrtujejo regionalno politiko in izvajajo naloge regionalnega razvoja, se razumejo tudi kot nosilci regionalnega razvoja.

Z dopolnitvijo 4. člena se določijo obveznosti vseh partnerjev pri načrtovanju regionalne politike in izvajanju nalog regionalnega razvoja, vključno s partnerji, določenimi v 1. členu.

Z dodano vsebino se uskladi tudi naslov člena.

K 4. ČLENU

Izvajanje regionalne politike se ne nanaša več na obdobje vsakokratne finančne perspektive EU, zato se prvi odstavek veljavnega 5. člena črta. Besedilo novega člena opredeljuje dokumente regionalne politike, ki so podlaga za njeno oblikovanje in izvajanje. Uvaja se strategija regionalnega razvoja Slovenije, s katero bo v enotnem dokumentu opredeljen regionalni razvoj, kar bo omogočilo usklajeno

delovanje vseh resorjev in deležnikov na regionalni ravni. Oblikovanje in izvajanje regionalne politike bo temeljilo na naslednjih medsebojno usklajenih programskih dokumentih:

- strategija razvoja Slovenije,
- strategija regionalnega razvoja Slovenije,
- strategija prostorskega razvoja Slovenije,
- programski dokumenti na mednarodni in državni ravni,
- program evropske kohezijske politike ter
- regionalni in območni razvojni programi.

Črta se instrument »dogovor za razvoj regij« iz 15. člena veljavnega zakona. V okviru teritorialnega dialoga za razvoj regij, ki se prične po sprejemu strategije regionalnega razvoja Slovenije, se dogovor za razvoj regije nadomesti z izvedbenim delom regionalnega razvojnega programa.

Oblikovanje in izvajanje regionalne politike mora temeljiti na strateškem dokumentu s ciljem prepoznavanja pomembnosti regionalnega razvoja in vključevanja vseh resorjev v razvoj. Vsebine regionalnega razvoja so zgolj v manjši meri vključene v Strategijo razvoja Slovenije 2030. Strategija regionalnega razvoja daje regionalnemu razvoju potrebno težo in podlago za učinkovitejše spremljanje in vrednotenje. Na ravni strateškega dokumenta se določijo prioritete in usmeritve regionalnega razvoja, usmeritve za pripravo regionalnih razvojnih programov in vrednotenje ukrepov regionalne politike. Noben od trenutno veljavnih strateških dokumentov, navedenih v predmetnem členu, ne ureja celovitega regionalnega razvoja, zato se med dokumente regionalne politike kot eden ključnih dokumentov umesti strategija regionalnega razvoja. Državni strateški prostorski akt se v skladu z Zakonom o urejanju prostora (ZUreP) opredeli kot strategija prostorskega razvoja Slovenije.

K 5. ČLENU

Novela zakona v 6. členu opredeljuje razvojno regijo, obseg teritorija in poimenovanje regije, ki je skladen s teritorialnimi enotami NUTS3 in statističnimi regijami v Sloveniji. Člen ureja možnost prestopa razvojne regije v drugo razvojno ali kohezijsko regijo skladno s postopkom in časovnico pristojnega organa Evropske unije za revizijo NUTS.

K 6. ČLENU

6.a člen zakona ureja oblikovanje in delovanje kohezijske regije. S spremembo člena se določi mandat razvojnega sveta kohezijske regije, in sicer na obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja EU. Nadalje člen določa sestavo in imenovanje članov razvojnega sveta kohezijske regije. Opravljanje strokovnih in administrativno-tehničnih nalog za razvojni svet kohezijske regije se za obdobje vsakokratnega večletnega finančnega okvirja EU prenaša na regionalno razvojno agencijo, ki jo izbere razvojni svet kohezijske regije. Člen dodatno ureja možnost kohezijske regije, da ustanovi stalno predstavništvo pri EU ter določa delež finančnih virov, ki jih zagotavlja državni proračun.

K 7. ČLENU

Sprememba veljavnega 7. člena sledi spremembi 5. člena ZSRR-2, ki med dokumente regionalne politike umešča strategijo regionalnega razvoja Slovenije, ki jo sprejme državni zbor kot dolgoročni strateški dokument, ki opredeljuje vključitev vseh resorjev ter ostalih nosilcev regionalnega razvoja v regionalni razvoj. Na podlagi strategije bo vlada sprejela akcijski program za izvajanje strategije, ki se bo pripravljala v okviru teritorialnega dialoga za razvoj regij. Z akcijskim programom se bodo določili cilji, ukrepi, projekti, obseg in viri sredstev, čas za njihovo uresničitev, način izvajanja ter kazalci, s katerimi se bo merilo njihovo doseganje. Akcijski program za izvajanje strategije je vsebinska in finančna podlaga za pripravo izvedbenega dela regionalnega razvojnega programa ter neposredno sklenitev pogodb o financiranju in neposredne potrditve operacij sektorskih projektov.

Podobno kot v programu kohezijske politike se lahko tudi v akcijskem programu strategije regionalnega razvoja na podlagi analize stanja, namenov in ciljev ter pričakovanih učinkov in rezultatov opredelijo ukrepi in programi z načrtovanimi viri financiranja.

Kljub temu, da ZSRR-2 že omogoča financiranje regijskih projektov iz integralnih sredstev, pa je glavnina financiranja usmerjena v izvajanje evropske kohezijske politike. S strategijo in na njeni podlagi sprejetim akcijskim programom želimo financiranje z evropskimi sredstvi dopolniti s financiranjem iz integralnega proračuna. Zdajšnja regionalna politika ni dovolj pregledna, institucionalna organiziranost na vseh ravneh pa ne zagotavlja uveljavljanja načel partnerstva in učinkovitega izvajanja zakonodaje. Medresorsko usklajevanje je nezadostno, delovanje posameznih

resornih politik v regijah pa nepovezano in večkrat brez možnih sinergij. S strateškim pristopom želimo doseči vključevanje vseh resorjev v doseganje ciljev skladnega regionalnega razvoja in razvojnih prioritet regij. O projektih na regionalni ravni bo nato odločala regija. S tem bomo lahko resnično sledili enakomernemu regionalnemu razvoju po vsej Sloveniji, tudi glede na ključne razvojne ovire in prednosti regije, razvojne cilje in prioritete regije ter njene razvojne specializacije.

Pri pripravi strategije regionalnega razvoja in akcijskega programa na regionalni ravni sodelujejo razvojni partnerji. Razen ostalih resornih ministrstev se regionalna raven prav tako vključi v pripravo akcijskega programa zaradi zagotavljanja celovitosti in komplementarnosti ciljev in ukrepov izvajanja strategije regionalnega razvoja ter regionalnih razvojnih programov in ostalih teritorialnih strategij. S tem pristopom se zagotovi tudi morebitna vsebinska in finančna participacija lokalne ravni oziroma občin pri načrtovanju in izvajanju projektov na regionalni ravni.

Določi se spremljanje in poročanje o izvajanju strategije regionalnega razvoja. S poročanjem državnemu zboru o izvajanju strategije regionalnega razvoja bomo dali regionalnemu razvoju potrebno težo in ga posledično tudi učinkoviteje spremljali in vrednotili. Glede na rezultate bo lahko vlada ob poročanju predlagala državnemu zboru bodisi spremembo bodisi dopolnitev strategije.

Za uresničevanje strategije kot celote bo odgovorna vlada, za njeno izvajanje v okviru svojih pristojnosti pa resorna ministrstva in svet za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.

Sredstva za uresničevanje strategije se zagotovijo z državnim proračunom na posebnih proračunskih postavkah ministrstev.

K 8. ČLENU

Sprememba 9. člena je povezana s črtanjem instrumenta »dogovor za razvoj regije«. Hkrati se strokovne in upravne naloge ministrstva kot pristojnega organa za regionalno politiko dopolnijo, in sicer s pripravo in usklajevanjem strategije regionalnega razvoja Slovenije in usklajevanjem regionalnih razvojnih programov.

K 9. ČLENU

Novela zakona v 10.a členu predvideva zgolj dva organa odločanja za načrtovanje in izvajanje politike na ravni regij, in sicer razvojni svet regije, v katerega so vključeni vsi deležniki na ravni regije, in razvojni svet kohezijske regije za izvajanje evropske kohezijske politike in drugih razvojnih nalog regij, ki so povezane v kohezijsko regijo.

K 10. ČLENU

Umanjkanje institucionalne srednje ravni med državo in občinami otežuje oblikovanje systemske organizacije srednje ravni. Zato je potrebna krepitev institucionalne zmogljivosti razvojnih regij, ki so oprte na statistične regije. Regije so tiste, ki se morajo ukvarjati z zadevami širšega pomena, ki presegajo zmogljivosti občin, in se kot takšne usklajujejo z državo. Za usklajevanje razvojnih interesov ter uresničevanje pristojnosti načrtovanja in izvajanja regionalne politike na regionalni ravni so ustanovljeni razvojni sveti regij. Ker na ravni regij trenutno ni pravne osebe z legitimnostjo odločanja, je pri oblikovanju regionalnih struktur oziroma organov treba slediti sestavi, ki odraža regionalni interes ter sledi načelu partnerstva med lokalnimi skupnostmi, združenji gospodarstva, nevladnim sektorjem in predstavniki znanosti.

V tem kontekstu je cilj zagotoviti uravnoteženo sestavo razvojnega sveta regije s predstavniki občin, gospodarstva, obrtništva, kmetijstva ter nevladnih organizacij in predstavniki znanosti. Predstavniki občin v razvojnem svetu regije so župani. Glede na veliko število občin v posameznih regijah se določi najvišje število predstavnikov občin, in sicer deset, ki jih izmed sebe izberejo župani v razvojni regiji. Tovrstne sestave razvojnih svetov regij, kjer je število članov nižje od števila občin v regij, so tudi aktualna praksa. Poleg tega ima svet razvojne regije svet županov regije, v katerem so vsi župani, pri čemer mora razvojni svet regije za odločitve, ki imajo finančne obveznosti za občine, pridobiti pozitivno mnenje sveta županov razvojne regije. Uravnoteženost sestave se zagotovi na način, da število predstavnikov gospodarstva ne sme biti večje od tretjine števila predstavnikov občin, enako velja za število predstavnikov nevladnih organizacij in znanosti. Določila glede sestave razvojnega sveta regije vključujejo tudi predstavnika reprezentativnih sindikatov v regiji, avtohtono

italijansko ali madžarsko skupnost ter avtohtono naseljeno romsko skupnost, ki v razvojni svet regije imenujeta po enega predstavnika na območju oziroma v regijah, kjer so narodne skupnosti avtohtono naseljene.

Poziv za imenovanje članov objavi regionalna razvojna agencija.

Člen ureja pristojnosti in sestavo razvojnega sveta, imenovanje članov razvojnega sveta, mandate članov in sklic konstitutivne seje.

K 11. ČLENU

Člen ureja delovanje in odločanje razvojnega sveta regije. Razvojni svet regije je sklepčen, če je na seji navzoča večina članov. Za odločitev se zahteva večina glasov vseh članov, razen v zadevah, za katere zakon določa drugače. Dodaten pogoj za sprejem velja za sprejemanje regionalnega razvojnega programa in regionalnega prostorskega načrta, kjer se poleg večine vseh članov zahteva še večina predstavnikov občin, ki hkrati predstavljajo večino prebivalstva razvojne regije. Izjema se lahko določi tudi s posebnim zakonom za izvajanje nalog iz 19. člena zakona. Za odločitve, ki imajo finančne obveznosti za občine, mora razvojni svet regije pridobiti pozitivno mnenje sveta županov razvojne regije.

Način dela in poslovanje razvojnega sveta regije, odborov in sveta županov razvojne regije, uredi razvojni svet regije s poslovníkom.

Razvojni svet regije imenuje svet županov razvojne regije, odbor za gospodarstvo in ostale odbore, ki jih določi s poslovníkom.

Strokovne in administrativno-tehnične naloge za razvojni svet regije opravlja pristojna regionalna razvojna agencija.

K 12. ČLENU

Regionalni razvojni program (RPP) je razvojni dokument na ravni regije, pripravljen v skladu z načelom partnerstva in skladen z dokumenti regionalne politike. Sestavljen je iz strateškega in izvedbenega dela. Strateški del regionalnega razvojnega programa opredeli ključna področja vlaganja za doseganje razvojnih ciljev regije ob upoštevanju endogenih razvojnih potencialov v regiji za obdobje veljavnosti strategije regionalnega razvoja Slovenije.

Izvedbeni del regionalnega razvojnega programa za obdobje večletnega finančnega okvirja opredeljuje regijske projekte v skladu z akcijskim programom strategije regionalnega razvoja Slovenije. Pristojna regionalna razvojna agencija v regiji izvede izbor projektov za umestitev v izvedbeni del regionalnega razvojnega programa na transparenten in konkurenčen način v skladu s strateškim delom regionalnega razvojnega programa in akcijskim programom strategije regionalnega razvoja Slovenije. Izvedbeni del sprejme razvojni svet po predhodnem soglasju ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj, in ostalih ministrstev, v katerih pristojnosti spadajo ukrepi in programi.

Splošna ugotovitev revizijskega poročila je, da vloga regionalnih razvojnih programov ni povsem jasna, predvsem v smislu, ali naj program za ukrepe in projekte vsebuje tudi realno opredeljen način izvedbe in finančne vire. Nejasnost vloge regionalnih razvojnih programov izhaja tudi iz določb ZSRR-2, ki, razen dogovorov za razvoj regij, ne predvideva drugih oblik uresničevanja. Zakon tako na novo opredeljuje različne oblike uresničevanja, in sicer na način, da je izvedbeni del regionalnega razvojnega programa podlaga za neposredno sklenitev pogodbe, za javni poziv ali za javni razpis.

K 13. ČLENU

Sprememba prvega odstavka veljavnega 14. člena zakona se nanaša na črtanje instrumenta »dogovor za razvoj regije«.

Dopolnitev četrtega odstavka z obdobjem veljavnosti programa pomeni uskladitev s programi, ki veljajo za problemska območja.

Nov peti odstavek predstavlja pravno podlago za podelitev javnega pooblastila samoupravni narodni skupnosti za izvajanje nalog za razvoj območij avtohtonih narodnih skupnosti (ter dodeljevanje finančnih sredstev na njegovi podlagi) s strani ministra. Na ustrezno opredelitev zakonske pravne podlage za izvajanje in financiranje tovrstnih programov samoupravne narodne skupnosti je opozorila tudi Služba vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

K 14. ČLENU

Briše se 15. člen, ki ureja dosedanji dogovor za razvoj regije.

K 15. ČLENU

18. člen ureja splošne razvojne naloge na regionalni ravni. S spremembo se dodajo nove naloge: spremljanje ključnih kazalnikov in podatkov za razvoj regije, izvajanje nalog prostorskega načrtovanja na regionalni ravni in priprava regionalnih prostorskih načrtov ter promocija regije in spodbujanje investicij v regiji, izvajanje strokovnih in administrativnih nalog razvojnega sveta kohezijske regije in stalnega predstavništva pri organih EU.

K 16. ČLENU

Prvi odstavek 19. člena se dopolni z nekaterimi razvojnimi nalogami, ki se na regionalni ravni opravljajo v javnem interesu. Med njimi so priprava regionalnih akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam in izvajanje celostnega prometnega načrtovanja (regijski centri mobilnosti).

Ustrezneje se uredi podelitev pooblastil regionalni razvojni agenciji ali drugi razvojni instituciji v regiji, ki je vključena v regijsko razvojno mrežo na območju razvojne regije.

K 17. ČLENU

Člen ureja postopek izbora regionalne razvojne agencije in pogoje, ki jih ta mora izpolnjevati. Bistvena sprememba se nanaša na spremembo pogoja, da je regionalna razvojna agencija pravna oseba v izključni lasti občin. Člen ureja delovanje vseh drugih razvojnih institucij v regiji s povezovanjem z nosilno regionalno razvojno agencijo v okviru regijske razvojne mreže in delovanjem v okviru območnega razvojnega partnerstva, če ta v regiji obstaja. Tako kot za nosilne razvojne agencije se tudi za druge razvojne institucije v regiji, ki skupaj z regionalno razvojno agencijo izpolnjujejo pogoje za opravljanje splošnih razvojnih nalog, s spremembo člena zahteva, da so to pravne osebe v izključni občinski lasti in ne več v večinski javni lasti. Predlaga se, da se v evidenco RRA pri ministrstvu vpiše izbrana regionalna razvojna agencija in druge sodelujoče institucije v primeru, da na podlagi sklepa razvojnega sveta regije več pravnih oseb opravlja splošne naloge v regiji.

K 18. ČLENU

Sprememba 22. člena je povezana s črtanjem instrumenta »dogovor za razvoj regije«.

K 19. ČLENU

Sprememba 23. člena je povezana s črtanjem instrumenta »dogovor za razvoj regije«. Letno naj bi se zagotovila javna sredstva, ki zajemajo tudi sredstva evropske kohezijske politike skladno s strategijo regionalnega razvoja Slovenije.

K 20. ČLENU

S predlagano spremembo 24. člena želimo omogočiti izvajanje posameznih namenskih ukrepov na podlagi podrobne, s kazalniki podprte analitike, na razpršenih homogenih ali heterogenih območjih. Na podlagi programa razvojnih spodbud z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi vplivi se bo lahko ob opredeljenih izzivih odzvalo na aktualne potrebe skladnega regionalnega razvoja na območjih, ki so prizadeta zaradi neugodnih gospodarskih, naravnih, socialnih ali demografskih

razmer. Problemska območja so poleg obmejnih območij lahko še območja v gorskem ali hribovitem svetu ter druga območja z omejenimi možnostmi in posebnimi razvojnimi izzivi.

Zadevna merila določi vlada s podzakonskim aktom. Program se pripravi po načelu partnerstva ob sodelovanju ministrstev in deležnikov na regionalni ravni, sprejme pa ga vlada. Določi se tudi obveznost poročanju o izvajanju programov.

K 21. ČLENU

Prehodna določba, ki se nanaša na dokumente regionalne politike, določa skrajni rok za sprejem strategije regionalnega razvoja Slovenije, in sicer najkasneje v enem letu od uveljavitve zakona.

K 22. ČLENU

Prehodna določba, ki se nanaša na konstituiranje razvojnega sveta kohezijske regije in opravljanje njegovih nalog, določa njegovo ustanovitev najpozneje za obdobje novega večletnega finančnega okvirja EU. Do konstituiranja novega sveta kohezijske regije nalaga opravljanje nalog dosedanjemu razvojnemu svetu kohezijske regije.

V prehodnem obdobju do ustanovitve novega sveta kohezijske regije opravlja naloge sekretariata ministrstvo v skladu z Uredbo o razvojnem svetu kohezijske regije (Uradni list RS, št. 33/13 in 61/16).

K 23. ČLENU

Prehodna določba, ki se nanaša na konstituiranje razvojnega sveta regije in opravljanje njegovih nalog, nalaga RRA objavo poziva za imenovanje članov in rok objave.

Določa skrajni rok za ustanovitev razvojnega sveta regije ter dosedanjemu razvojnemu svetu regije nalaga opravljanje nalog razvojnega sveta regije do konstituiranja novega razvojnega sveta regije.

K 24. ČLENU

V obdobju programa evropske kohezijske politike 2021–2027 ostanejo v veljavi regionalni razvojni programi, ki so bili sprejeti pred uveljavitvijo tega zakona, sprejemajo pa se lahko tudi njihove spremembe in dopolnitve.

V obdobju do izteka veljavnosti regionalnih razvojnih programov se lahko sklepajo dogovori za razvoj regij.

Sklenjeni dogovori za razvoj regij so podlaga za dodeljevanje regionalne državne pomoči po 31.a členu do sprejema izvedbenega dela regionalnega razvojnega programa po letu 2028.

K 25. ČLENU

S prehodno določbo se v prehodnem obdobju zagotavlja opravljanje splošnih in drugih razvojnih nalog. Opravlja jih RRA ali sodelujoča institucija, ki je na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-10; ZSRR-2) z dnem uveljavitve tega zakona vpisana v evidenco RRA pri Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj do izteka programskega obdobja. Člen določa tudi skrajni rok za preoblikovanje RRA in sodelujoče institucije, ki niso v izključni občinski lasti. Ker ima Slovenski regionalni sklad v nekaterih RRAjih še vedno svoj delež, se za namen razvoja in ureditve, po kateri se zahteva, da so RRAji in sodelujoče institucije v izključni občinski lasti, deleži neodplačno prenesejo na občine ustanoviteljice, glede na število prebivalcev v posamezni občini.

K 26. ČLENU

Prehodna določba ureja veljavnost programov spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti, ki so bili sprejeti pred uveljavitvijo tega zakona. Programi veljajo do njihovega izteka.

K 27. ČLENU

Določena je veljavnost programa za obmejna problemska območja za obdobje 2022–2025, ki je bil sprejet pred uveljavitvijo tega zakona. Program velja do njegovega izteka.

K 28. ČLENU

Prehodna določba nalaga sprejem podzakonskih predpisov v šestih mesecih od uveljavitve zakona.

K 29. ČLENU

Končna določba, s katero se določa začetek veljavnosti zakona, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

(prepis določb veljavnega zakona, ki se s predlogom spreminjajo)

1. člen (vsebina zakona)

Z namenom spodbujanja skladnega regionalnega razvoja se s tem zakonom določajo način medsebojnega usklajevanja države in občin pri načrtovanju regionalne politike in izvajanju nalog regionalnega razvoja, dejavnosti in opravljanje razvojnih nalog v razvojni regiji ter ukrepi regionalne politike.

3. člen (izrazi)

- Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:
- »endogena regionalna politika« je del regionalne politike, ki je usmerjen v uresničevanje teritorialnih razvojnih ciljev in se izvaja kot povezovanje notranjih razvojnih pobud razvojnih regij po načelu od spodaj navzgor;
- »indeks razvojne ogroženosti« je relativni kazalec razvitosti razvojne regije, izračunan na podlagi utežitve kazalcev razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti;
- »območno razvojno partnerstvo« je pogodbeno, javno-zasebno interesno sodelovanje razvojnih partnerjev na določenem območju;
- »dogovor za razvoj regije« je dvostranski izvedbeni akt, s katerim se uresničuje regionalni razvojni program tako, da se določijo ključni regijski in sektorski projekti za premagovanje razvojnih ovir ter viri financiranja, pri čemer imajo prednost pri uvrščanju v dogovor projekti za doseganje razvojne specializacije razvojne regije;
- »razvojna specializacija« je med razvojnimi partnerji dogovorjena primerjalna prednost razvojne regije pred drugimi razvojnimi regijami, upoštevajoč razvojne in prostorske potencialne ter globalne priložnosti;
- »razvojni potenciali« vključujejo finančni in fizični kapital v gospodarskem smislu ter okoljski in družbeni kapital; slednji vključuje kategorije človeškega, socialnega in kulturnega kapitala;
- »regijska razvojna mreža« je oblika pogodbenega povezovanja ključnih razvojnih institucij za uresničevanje razvojnih prioritet razvojne regije, ob upoštevanju razvojne specializacije razvojne regije;
- »regijski projekt« je razvojni projekt, ki temelji na regionalnem razvojnem programu, uresničuje razvojne prioritete razvojne regije in izkorišča njene razvojne potencialne; od lokalnega projekta se regijski razlikuje po celovitem reševanju določene problematike v okviru razvojne regije oziroma širšem razvojnem vplivu na razvojno regijo in izven nje;
- »regionalna politika« je strukturna politika, ki obsega razvojne dejavnosti in programe za doseganje skladnega regionalnega razvoja in se izvaja z ukrepi endogene regionalne politike ter z usklajevanjem razvojnih politik, ki pomembno vplivajo na regionalni razvoj na podlagi teritorialnega razvojnega dialoga;
- »regionalna razvojna agencija« je pravna oseba v večinski javni lasti, ki opravlja splošne razvojne naloge v razvojni regiji;
- »regionalni razvojni program« je temeljni strateški in programski dokument na regionalni ravni;
- »sektorski projekt« je razvojni projekt, ki uresničuje program pristojnega ministrstva za doseganje ciljev na področju dela ministrstva in ima tudi pomemben vpliv na uresničevanje razvojne prioritete v razvojni regiji;

- »teritorialni razvojni dialog« je način razreševanja razvojnih problemov in usklajevanja razvojnih odločitev, ki poteka med različnimi teritorialnimi ravnimi.

4. člen (pristojnost države in občin)

Za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja so pristojne država in občine.

5. člen (programsko obdobje in dokumenti regionalne politike)

(1) Programsko obdobje za izvajanje regionalne politike je enako obdobju vsakokratne finančne perspektive Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), kot je določeno s strategijo razvoja Slovenije in zakonodajo EU.

(2) Regionalna politika se načrtuje z naslednjimi medsebojno usklajenimi dokumenti:

- strategija razvoja Slovenije,
- državni strateški prostorski akt,
- program državnih razvojnih prioritet in investicij,
- programski dokumenti na mednarodni in državni ravni,
- regionalni in območni razvojni programi ter
- dogovori za razvoj regij.

6. člen (razvojna regija)

(1) Temeljna funkcionalna teritorialna enota za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja je razvojna regija (v nadaljnjem besedilu: regija), ki jo v enovito zaključeno prostorsko celoto združujejo poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti interesno sodelovanje razvojnih partnerjev.

(2) Regija obsega občine, ki so vključene v teritorialno enoto NUTS 3 v okviru statistične teritorialne členitve Republike Slovenije, določene z Uredbo Komisije (EU) št. 1319/2013 z dne 9. decembra 2013 o spremembi prilog k Uredbi (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (UL L št. 342 z dne 18. decembra 2013, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1319/2013/EU).

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko najmanj eno leto pred začetkom novega programskega obdobja mejna občina v regiji prestopi v sosednjo regijo, če s tem soglaša večina občin z večino prebivalstva regije, v katero občina prestopa. Za prestop mejne občine čez mejo kohezijske regije, ki se lahko opravi najmanj štiri leta pred začetkom programskega obdobja, je poleg soglasja večine občin z večino prebivalstva sosednje regije, v katero občina prestopa, potrebno tudi soglasje ministra, pristojnega za regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: minister).

6.a člen (kohezijska regija)

(1) Za izvajanje kohezijske politike EU in opravljanje drugih skupnih nalog, povezanih z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država, se razvojne regije povezujejo v kohezijske regije.

(2) Kohezijske regije se ujemajo z enotami na ravni NUTS 2, te pa so določene v Uredbi 1319/2013/EU.

(3) Organ odločanja kohezijske regije je razvojni svet kohezijske regije.

(4) Vsaka regija v kohezijski regiji ima v razvojnem svetu kohezijske regije pet predstavnikov, ki jih imenuje svet regije iz 10.a člena tega zakona.

(5) Razvojni svet kohezijske regije sodeluje pri sprejemanju odločitev in daje predhodno soglasje o vsebini in izvajanju programov EU, ki vplivajo na razvoj kohezijske regije ter opravlja druge naloge, povezane z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država. Strokovne in administrativno-tehnične naloge za razvojni svet kohezijske regije opravlja državni organ, pristojen za regionalno politiko.

(6) Vlada z uredbo določi način delovanja razvojnega sveta kohezijske regije.

7. člen (določanje strategije)

(1) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) s strategijo razvoja Slovenije in strategijo prostorskega razvoja Slovenije določi cilje in usmeritve za pripravo regionalnih razvojnih programov.

(2) S programom državnih razvojnih prioritiet in investicij vlada podrobneje opredeli, z vidika spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, programe in instrumente regionalne politike.

9. člen (državni organ, pristojen za regionalno politiko)

Državni organ, pristojen za regionalno politiko (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), je pristojen za opravljanje naslednjih strokovnih in upravnih nalog na področju regionalnega razvoja:

- skrb za izvajanje tega zakona in zagotavljanje strokovne pomoči regionalnim razvojnim agencijam (v nadaljnjem besedilu: RRA),
- vodenje regionalne politike,
- usklajevanje predgovorov dogovorov za razvoj posameznih regij, predlaganje odločitev vladi iz njene pristojnosti in vodenje teritorialnega razvojnega dialoga,
- dodeljevanje finančnih spodbud v okviru izvajanja programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja s svojega delovnega področja,
- vodenje evidence RRA,
- zagotavljanje raziskovalnih podlag na področju regionalnega razvoja in skrb za prenos dobrih praks,
- priprava predlogov odločitev, ki jih vlada sprejema za uresničevanje ustanoviteljskih pravic Republike Slovenije v javnem skladu, namenjenem spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in razvoja podeželja,
- obdelava podatkov o državnih razvojnih spodbudah v regijah in vzpostavitev ter vzdrževanje informacijskega sistema za regionalni razvoj,
- opravljanje drugih nalog v skladu z zakonom.

10.a člen (organi odločanja)

Razvojne odločitve na ravni regije in kohezijske regije sprejemajo:

- razvojni svet regije,
- svet regije, in
- razvojni svet kohezijske regije.

11. člen (razvojni svet regije)

(1) Razvojni svet regije (v nadaljnjem besedilu: svet) je organ usklajevanja razvojnih pobud in razvojnih interesov v regiji.

(2) Člani sveta so:

- predstavniki občin,
- predstavniki gospodarskih, obrtnih in drugih zbornic ter združenj s področja gospodarstva v regiji (v nadaljnjem besedilu: predstavniki gospodarstva) in
- predstavniki nevladnih organizacij v regiji.

Število predstavnikov občin v svetu mora biti enako številu predstavnikov gospodarstva. Število predstavnikov nevladnih organizacij ne sme biti večje od polovice in ne manjše od četrtnine števila predstavnikov občin. Število članov sveta in sestavo določi svet regije z dvotretjinsko večino vseh članov. Vsakemu območju upravne enote v regiji je treba zagotoviti najmanj enega člana sveta. Kandidate za predstavnike občin predlaga občinski svet izmed izvoljenih občinskih funkcionarjev. Kandidate za predstavnike gospodarstva in nevladnih organizacij predlagajo njihovi organi oziroma organi zbornic in nevladnih organizacij, ki imajo sedež v regiji. Glasuje se za skupno listo, ki jo predlaga svet regije in je potrjena, če je zanjo glasovala večina občinskih svetov, ki predstavljajo večino prebivalcev in prebivalcev vseh občin v regiji. Mandat sveta je enak programskemu obdobju. Člana sveta, ki med mandatom preneha izpolnjevati pogoje za imenovanje v svet po tem zakonu, svet zamenja, ko zamenjavo predlaga organ, ki je člana predlagal. Mandat nadomestnega člana traja od sprejema sklepa do izteka mandata sveta.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka imenuje območno razvojno partnerstvo v regiji, v kateri je oblikovano, in narodna skupnost v regiji, v kateri živi, po enega dodatnega predstavnika v svet.

(4) Svet se konstituira na prvi seji, na kateri je navzočih več kot polovica članov sveta.

(5) Člani sveta na prvi seji izmed sebe izvolijo predsednika, ki predstavlja in zastopa svet.

12. člen (naloge in delo sveta)

(1) Svet ima naslednje naloge:

- vodi in usmerja pripravo regionalnega razvojnega programa in ga sprejme,
- na področju regionalnega razvoja sodeluje z regijami drugih držav,
- sklepa dogovore za razvoj regije,
- sodeluje v teritorialnem razvojnem dialogu,
- spremlja izvajanje regionalnega razvojnega programa in dogovorov za razvoj regije in
- opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom.

(2) Svet sprejema odločitve na seji z večino glasov navzočih članov. Glasovi predstavnikov občin v svetu se štejejo dvojno. Svet veljavno odloča, če je na seji navzoča večina vseh članov sveta in večina članov sveta, predstavnikov občin.

(3) Odločitev sveta o regionalnem razvojnem programu in dogovoru za razvoj regije mora naknadno potrditi svet regije, ki ga sestavljajo vsi župani v regiji in predsednik sveta samoupravne narodne skupnosti v regiji, kjer živita italijanska ali madžarska narodna skupnost. Delo sveta regije ureja poslovnik, ki ga sprejme svet regije z dvotretjinsko večino.

(4) Na sejo sveta se vabi predstavnik ministrstva, ki nima pravice glasovanja.

(5) Za pripravo predlogov odločitev v postopku priprave in izvajanja regionalnega razvojnega programa na prioriteth področjih razvoja v regiji imenuje svet odbore, ki jih sestavljajo predstavniki regijske razvojne mreže, zunanji strokovnjaki, predstavniki občin, izpostav državnih organov in drugih institucij, ki delujejo v regiji in so pomembne za njen razvoj. Odbore sveta vodi RRA.

(6) Svet podrobneje uredi organizacijo in način svojega dela s poslovníkom. S poslovnikom se določi tudi način ugotavljanja in preprečevanja nasprotja interesov pri delu in pri odločanju sveta.

13. člen (regionalni razvojni program)

(1) Z regionalnim razvojnim programom se uskladijo razvojni cilji v regiji ter določijo instrumenti in ocenijo viri za njihovo uresničevanje.

(2) Regionalni razvojni program je sestavljen iz strateškega in programskega dela. Strateški del vsebuje analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije, razvojne cilje in prioritete regije v programskem obdobju ter določitev razvojne specializacije regije. Programski del pa vsebuje programe za spodbujanje razvoja v regiji s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter določi sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja regionalnega razvojnega programa.

(3) Regionalni razvojni program se sprejme za programsko obdobje iz 5. člena tega zakona in mora biti usklajen s strategijo razvoja Slovenije.

(4) Regionalni razvojni program sprejme svet najpozneje decembra leta pred letom, v katerem se konča prejšnje programsko obdobje.

(5) Vlada z uredbo predpiše minimalno obvezno metodologijo priprave in izvedbe regionalnega razvojnega programa ter določi način spremljanja in vrednotenja njegovih učinkov.

14. člen

(razvoj območij avtohtonih narodnih skupnosti in območij, kjer živi romska skupnost v Republiki Sloveniji)

(1) Pri pripravi regionalnih razvojnih programov, dogovorov za razvoj regij in ukrepov regionalne politike se upoštevajo specifične potrebe za razvoj območij, kjer živijo pripadniki avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti v Republiki Sloveniji. Država lahko samoupravne narodne skupnosti pooblasti za opravljanje določenih nalog s tega področja iz državne pristojnosti.

(2) V državnem proračunu se vsako leto določijo nepovratne finančne spodbude za hitrejši razvoj območij, kjer živi romska skupnost.

(3) V državnem proračunu se vsako leto določijo nepovratne finančne spodbude za ustvarjanje gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti in hitrejši razvoj območij, kjer živita.

(4) Finančne spodbude v državnem proračunu iz prejšnjega odstavka se dodelijo na podlagi programa spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti, ki ga za programsko obdobje pripravi narodna skupnost v sodelovanju z RRA, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za regionalni razvoj. Program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti sprejme Vlada.

15. člen

(dogovor za razvoj regije)

(1) Regionalni razvojni program se uresničuje z dogovorom za razvoj regije, ki ga skleneta ministrstvo in svet in velja do izteka obdobja trajanja vključenih projektov ali nadomestitve z novim dogovorom za razvoj regije. Dogovor za razvoj regije podpišeta predsednik sveta in minister.

(2) Pri pripravi dogovora za razvoj regije se upošteva načelo skladnega razvoja vseh območij v regiji.

(3) Dogovor za razvoj regije vključuje regijske projekte in sektorske projekte.

(4) Dogovor za razvoj regije mora upoštevati usmeritve ter javnofinančne in časovne okvire za pripravo programskega proračuna države ter že sprejete proračune države in občin.

(5) Postopek priprave dogovora za razvoj regije se začne po sprejetju regionalnega razvojnega programa s povabilom ministrstva razvojnemu svetu regije za pripravo in podpis dogovora (v nadaljnjem besedilu: povabilo). Na podlagi povabila pripravi RRA osnutek dogovora za razvoj regije, ki vključuje regijske in sektorske projekte ter ga pošlje ministrstvu. Predlog projekta za uvrstitve v dogovor RRA preveri glede izpolnjevanja pogojev in točkuje po merilih. Ministrstvo seznanj z osnutkom dogovora pristojna ministrstva ter organizira in vodi usklajevanje med razvojno regijo in

pristojnimi ministrstvi, ki se opredelijo o regijskih projektih prek teritorialnega razvojnega dialoga. V okviru teritorialnega razvojnega dialoga pridobi ministrstvo od pristojnih ministrstev predloge dodatnih sektorskih projektov po razvojnih regijah, ki uresničujejo program pristojnega ministrstva za doseganje ciljev na njegovem delovnem področju in tudi pomembno vplivajo na uresničevanje razvojnih prioritet v regiji. Do predloga sektorskega projekta, ki ga predlaga pristojno ministrstvo, se opredeli razvojni svet regije tako, da opredeli njegov pomen za doseganje ključnih razvojnih ciljev regije in ga vključi oziroma ne vključi v dopolnjen osnutek dogovora za razvoj regije. Regijski in sektorski projekti se uvrščajo v dogovor za razvoj regije s soglasjem razvojnega sveta regije, pristojnega ministra in ministra. Projekti iz dogovora se razvrščajo po prioriteti in izvajajo v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi. Po izvedenem postopku se sredstva lahko dodelijo brez javnega razpisa z neposredno sklenitvijo pogodbe.

18. člen **(splošne razvojne naloge na regionalni ravni)**

V regiji se opravljajo v javnem interesu naslednje splošne razvojne naloge:

- priprava, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa in regijskih projektov v regiji,
- priprava dogovorov za razvoj regije,
- izvajanje regijskih projektov in sodelovanje pri izvajanju postopkov javnih razpisov, javnih naročil in javno-zasebnega partnerstva v okviru teh projektov,
- sodelovanje in podpora pri delovanju sveta, sveta regije, regijske razvojne mreže in območnih razvojnih partnerstev,
- obveščanje, splošno svetovanje, popis projektnih idej ter usmerjanje razvojnih partnerjev v regiji pri oblikovanju, prijavi na razpise in izvedbi regijskih projektov,
- prenos znanja in dobrih praks regionalnega razvoja ter
- pomoč pri izvajanju regijskih finančnih shem iz prvega odstavka 19. člena tega zakona, kadar jih izvaja sklad.

19. člen **(druge razvojne naloge države, ki se na regionalni ravni opravljajo v javnem interesu)**

(1) V regiji se opravljajo v javnem interesu tudi naslednje razvojne naloge države:

- izvajanje regijske finančne sheme,
- izvajanje regijske sheme kadrovskih štipendij,
- dejavnost upravljanja lokalnih akcijskih skupin v okviru izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, sofinancirana iz evropskih skladov,
- spodbujanje in razvoj podjetništva ter kulture inovativnosti,
- promocija regije in spodbujanje investicij v regiji,
- izvajanje regijskih programov internacionalizacije gospodarstva,
- prostorsko planiranje na regionalni ravni in
- druge podobne regijske dejavnosti, sheme in projekti po odločitvi pristojnega ministrstva po zakonu, ki določa delovna področja ministrstev, in ob soglasju ministrstva.

(2) Za izvedbo nalog iz prejšnjega odstavka se izvede postopek javnega razpisa, na podlagi katerega pristojni minister podeli javno pooblastilo izbrani pravni osebi, ki izkaže usposobljenost za opravljanje teh nalog, če ni z zakonom, ki ureja posamezno nalogo, določeno drugače. Med merili javnega razpisa se upoštevajo izkušnje in usposobljenost za izvajanje nalog. Pooblaščenca pravna oseba se vključi v regijsko razvojno mrežo.

(3) Naloge iz osme alineje prvega odstavka tega člena in izvajalci razvojnih nalog države, ki se v regiji opravljajo v javnem interesu, se objavijo na spletni strani ministrstva.

20. člen **(regionalna razvojna agencija)**

(1) Za opravljanje nalog iz 18. člena tega zakona izbere svet regije RRA za programsko obdobje z javnim razpisom, ki ga vodi občina, iz katere je predsednik sveta regije, razen če svet regije ne določi druge občine, ob upoštevanju pogojev iz tretjega odstavka tega člena in meril, ki dajejo

prednost subjektom z višjim deležem javnega vpliva iz prve alineje tretjega odstavka tega člena, daljšim obdobjem delovanja na področju spodbujanja razvoja in z boljšimi referencami pri pripravi regijskih projektov. Besedilo javnega razpisa pred objavo potrdi svet regije. Občina je upravičena do povračila stroškov vodenja javnega razpisa iz državnega proračuna. Medsebojna razmerja med svetom regije in RRA se določijo s pogodbo.

(2) Kadar RRA na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo iz prvega odstavka 25. člena tega zakona izvaja instrumente programa spodbujanja konkurenčnosti po šestem odstavku 25. člena tega zakona ali po Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (Uradni list RS, št. 87/09) daje ministrstvo predhodno soglasje k izbiri RRA.

(3) RRA mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- je pravna oseba z večinskim javnim vplivom na podlagi večinskega deleža vpisanega kapitala ali ustanoviteljskega deleža in z večinskim občinskim vplivom v okviru javnega vpliva (v nadaljnjem besedilu: pravna oseba v večinski javni lasti),
- ima strokovno usposobljene kadre za opravljanje splošnih razvojnih nalog v regiji,
- izkaže, da je del regijske razvojne mreže in pokriva območje celotne regije,
- predloži strategijo izvajanja splošnih razvojnih nalog v regiji,
- izkaže, da ima sklenjeno pogodbeno razmerje z območnim razvojnim partnerstvom o razdelitvi splošnih razvojnih nalog v regiji, če je v regiji oblikovano območno razvojno partnerstvo,
- izkaže, da ima sklenjeno pogodbeno razmerje z drugimi pravnimi osebami v večinski javni lasti o razdelitvi splošnih razvojnih nalog v regiji, če na podlagi sklepa sveta skupno opravlja splošne razvojne naloge v regiji.

(4) RRA se vpiše v evidenco RRA, ki jo vodi ministrstvo.

(5) Kadar več pravnih oseb v večinski javni lasti na podlagi sklepa sveta skupno opravlja splošne razvojne naloge v regiji, lahko skupaj izpolnijo pogoje iz druge in tretje alineje tretjega odstavka tega člena. Naziv RRA uporablja nosilna institucija, odločbe o vpisu v evidenco pa izda ministrstvo za posamezen del vsem sodelujočim institucijam.

(6) Nadzor nad opravljanjem nalog RRA izvajata svet regije in ministrstvo. Ministrstvo opravlja nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela RRA ter izpolnjevanjem pogojev iz tretjega odstavka tega člena. O izsledkih svojih ugotovitev ministrstvo obvesti svet. Če ministrstvo ugotovi, da RRA ne izpolnjuje več pogojev za vpis v evidenco RRA pri ministrstvu ali opravlja naloge v neskladju z zakonom, jo opozori na nepravilnosti in določi rok za njihovo odpravo. Če RRA v določenem roku ne odpravi nepravilnosti, jo ministrstvo izbriše iz evidence RRA. RRA izgubi status RRA z dnem izdaje odločbe o izbrisu iz evidence RRA. Če je RRA izbrisana iz evidence RRA, opravlja do izbire nove RRA naloge podpore pri delovanju sveta in sveta regije ter nujno potrebne naloge s področja regionalnega razvoja občina, katere predstavnik je predsednik sveta regije, razen če svet regije ne določi druge občine. Občina je upravičena do povračila stroškov opravljanja teh nalog iz državnega proračuna.

(7) Izvoljeni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti v organu upravljanja, nadzora ali zastopanja v RRA.

(8) Minister s pravilnikom podrobneje določi način vodenja evidence RRA, minimalne pogoje za opravljanje nalog RRA, obvezne elemente pogodbe o opravljanju nalog, način oblikovanja in delovanja območnega razvojnega partnerstva in regijske razvojne mreže, merila in normative za financiranje splošnih razvojnih nalog v regiji ter splošne pogoje za opravljanje razvojnih nalog države v regiji.

V. UKREPI ENDOGENE REGIONALNE POLITIKE

22. člen **(ukrepi endogene regionalne politike)**

Ukrepi endogene regionalne politike so:

- sofinanciranje regijskih projektov v skladu z dogovori za razvoj regij,
- dodatni ukrepi za obmejna problemska območja,

- dodatni začasni ukrepi razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo,
- prenos državnega premoženja v razvojne namene,
- nujni ukrepi regionalne politike,
- drugi ukrepi, ki se določijo z zakonom, državnim proračunom ter poslovnim in finančnim načrtom sklada.

23. člen **(sofinanciranje regijskih projektov v skladu z dogovori za razvoj regij)**

(1) Sredstva za sofinanciranje regijskih projektov v skladu z dogovori za razvoj regij se zagotovijo z državnim proračunom v skladu z javno finančnimi zmožnostmi in dogovorjenimi prioritetami v finančnih načrtih pristojnih ministrstev.

(2) Pri zagotavljanju skupnega obsega sredstev za sofinanciranje regijskih projektov v posamezni regiji se upoštevajo upravičenost v okviru razvojnih politik, število prebivalstva in stopnja razvitosti regije.

(3) Minister določi s pravilnikom za programsko obdobje seznam regij, razvrščenih po stopnji razvitosti. Pri tem razvrščanju se uporablja indeks njihove razvojne ogroženosti.

24. člen **(obmejna problemska območja)**

(1) Obmejna problemska območja obsegajo obmejne občine in občine, ki neposredno mejijo na obmejne občine. Obmejne občine po tem zakonu so občine, v katerih več kakor 50 odstotkov prebivalcev živi v 10-kilometerskem obmejnem pasu in ki imajo primanjkljaj delovnih mest ter podpovprečno gostoto poselitve. Pri občinah, ki neposredno mejijo na obmejne občine, se kot merilo za vključitev v obmejna problemska območja upošteva več kot 45 minutna povprečna dostopnost do najbližjega priključka avtoceste ali hitre ceste ali visok delež površine vključene v območje Nature 2000. Med obmejna problemska območja se uvrščajo tudi občine, ki imajo koeficient razvitosti občin po zakonu, ki ureja financiranje občin, manjši od 0,90, če mejijo na obmejne občine ali občine, ki neposredno mejijo na obmejne občine. Vlada z uredbo natančneje določi merila za določitev obmejnih problemskih območij in seznam občin, ki izpolnjujejo ta merila.

(2) Obmejna problemska območja so prednostna območja vseh razvojnih politik. Proračunski uporabniki upoštevajo obmejna problemska območja pri pripravi sektorskih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov, ki jih izvajajo na območju cele države. Del finančnih sredstev namenijo za vlagatelje iz obmejnih problemskih območij ali določijo projektom iz teh območij dodatne točke pri izboru.

(3) V okviru finančnih načrtov ministrstva in sklada se za obmejna problemska območja pripravijo posebni ukrepi in sheme državnih pomoči na področjih:

3. priprave razvojnih projektov in krepitev razvojnega menedžmenta ter
4. ustvarjanja novih delovnih mest s spodbujanjem investicij podjetij.

(4) V okviru politike razvoja podeželja se sredstva za izvajanje ukrepov za območja iz prvega odstavka tega člena dodelijo skladno z 12. členom Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14 in 32/15).

(5) Do finančnih spodbud iz tega člena ni upravičeno obmejno problemsko območje, ki sočasno prejema razvojno pomoč v obliki enakih regionalnih spodbud po Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2017 (Uradni list RS, št. 87/09 in 82/15) ali na podlagi dodatnih začasnih ukrepov razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

–

